

Dialog fructuos româno-iranian

Expresie strălucită a dinamismului politicii externe a României socialiste, vizita oficială de prietenie pe care președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, a efectuat-o în Iran, la invitația Majestății Sale Imperiale Șahinșahul Aryamehr și a Majestății Sale Imperiale Farah Pahlavi Șahbanu, constituie un eveniment de mare însemnătate în evoluția relațiilor bilaterale ale țării noastre. Este a șaptea întâlnire care are loc, în ultimii ani, între președintele Nicolae Ceaușescu și Șahinșahul Aryamehr, întâlniri care s-au înscris, de fiecare dată, ca momente de cea mai mare însemnătate în evoluția relațiilor dintre țările noastre, ele stabilind coordonatele fundamentale ale acestor raporturi, orientările și direcțiile de acțiune pentru continuarea întăririi a prieteniei și cooperării multilaterale româno-iraniene. Semnificația deosebită a acestor contacte directe și rodnice a fost subliniată de cei doi șefi de stat cu prilejul dineului oficial oferit de suveranii iranieni în onoarea înalților oaspeți români.

„In ultimii ani, relațiile dintre România și Iran au cunoscut o puternică dezvoltare pe cele mai diverse planuri, a declarat președintele NICOLAE CEAUȘESCU. Sintem convinși că vizita noastră va marca un nou pas înainte pe calea colaborării fructuoase dintre România și Iran”.

La rindul său, Șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, arăta: „Frecvențele noastre întâlniri îmbracă efectiv aspectele unei plăcute tradiții, simbolizând evoluția fericită și intensificarea relațiilor de prietenie și cooperare între Iran și România”.

Iată temeiurile profunde pentru care noua întâlnire dintre cei doi șefi de state este apreciată ca un eveniment cu largi implicații pozitive în planul relațiilor româno-iraniene, precum și în sfera vieții internaționale, ca o elocventă expresie a legăturilor de prietenie și colaborare dintre statele noastre, a dorinței comune de a le amplifica și consolida, în interesul ambelor țări și popoare, al prosperității lor, al cauzei înțelegerii și cooperării între națiuni.

Evoluția favorabilă a raporturilor dintre România și Iran — state hotărâte deopotrivă să se dezvolte pe baza efortului propriu și a unei colaborări internaționale active și echitabile — confirmă, încă o dată, că în lumea de astăzi toate țările, indiferent de orinduirea lor socială, pot stabili între ele un dialog deschis, fructuos, o contribuție multilaterală, ceea ce reprezintă un factor de mare importanță pentru cursul destinderii, pentru asigurarea unei politici noi, de egalitate și respect între națiuni.

Bilanțul concret, deosebit de fructuos demonstrată cu putere de convingere, caracterul pregnant de lucru al acestei noi și ample acțiuni politice care semnifică un exemplu al participării cu succes a României la vastul dialog politico-diplomatic, caracteristic epocii contemporane. În spiritul Declarației solemne comune semnată în iunie 1973, document fundamental pentru relațiile româno-iraniene, precum și al altor acorduri existente între guvernul Republicii Socialiste România și guvernul imperial al Iranului privind cooperarea economică, tehnică și științifică pe termen lung, alte acorduri vin să întregască prietenia româno-iraniană. Cu prilejul actualei vizite au fost semnate: Acordul privind cooperarea în domeniul construcției de căi ferate; Protocolul celei de-a XI-a sesiuni a Comisiei mixte de colaborare economică și tehnică; Acordul de cooperare în domeniul turismului; Acordul de cooperare în domeniul radio-televiziunii. Împreună cu Comunicatul comun româno-iranian, document de cea mai mare însemnătate pentru evoluția viitoare a relațiilor dintre cele două țări și popoare, consfințind înțelegerile și concluziile la care au ajuns președintele Nicolae Ceaușescu și Șahinșahul Aryamehr în timpul convorbirilor de la Teheran, noile acorduri sint menite să extindă și mai mult, să completeze și să perfecționeze cadrul juridic larg al schimburilor de valori materiale și spirituale din ce în ce mai diversificate dintre România și Iran.

Vizita oficială a solilor poporului român în Iran a înscris și un moment semnificativ care a pus pregnant în evidență înalta stimă și prietenie de care se bucură președintele Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu, prodigioasa lor activitate închinată propășirii poporului român, nobilelor idealuri de progres ale umanității, cauzei păcii și prieteniei între națiuni. În cadrul unei solemnități desfășurate în spiritul străvechilor tradiții universitare, a fost conferit președintelui Nicolae Ceaușescu și tovarăsei Elena Ceaușescu titlul de „Doctor Honoris Causa” al Universității Teheran.

Poporul român, care a urmărit îndeaproape, cu legitimă mândrie, întreaga desfășurare a vizitei, își exprimă adevărată plăcere și aprobarea deplină față de rezultatele ei rodnice, considerând că solia de pace, prietenie și colaborare în Iran marchează o nouă și remarcabilă contribuție la extinderea și diversificarea relațiilor cu poporul iranian, la edificarea unei lumi mai bune și mai drepte.

Înscrisându-se ca un nou moment de vîrf în cronica relațiilor multilaterale româno-iraniene, vizita în Iran a președintelui Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, înseamnă continuarea dialogului fructuos la nivel înalt între România și Iran, cu bogate și ample repercusiuni pozitive pe plan bilateral și în egală măsură pe planul cooperării și destinderii internaționale.

CRONICA

Cultura și progresul istoric

Lumea de astăzi asistă la un fenomen fără precedent ca proporții, referitor la mișcarea în timp a civilizației: revoluția științifică-tehnică. Acest fenomen nou în istorie, cu multiple implicații în diverse domenii, constituie o problemă — chiar una foarte importantă — în ce privește cultura.

Pînă acum cîteva decenii, în lume exista o cultură de un anume specific: așa numita cultură umanistă. Denumirea are o semnificație tradițională — provenind de la idealul antic de cultură înțeleasă ca ansamblu de valori menite să contribuie la realizarea unui om educat. Renașterea care înseamnă un drum spre descoperirea a noi „continente” ale cunoașterii, și-a conceput acest drum spre nouitate luînd ca model, pe care-l preia și-l „ramifică” — de unde și tentația enciclopedismului — vechiul ideal de cultură al antichității. Cultura, și în acest caz, este înțeleasă tot ca mijloc de educație — de a forma, prin sistemul de valori existent, un om educat: în sensul de om care și-a cultivat spiritul. Acesta a fost

și este specificul așa numitei, prin tradiție, culturi umaniste: de cultivare a spiritului. Sensul ei, mai corect — rostul ei: perfecționarea interiorului ființei omenești. Este o cultură care aspiră să formeze un om educat în spiritul valorilor de bine, frumos, just, onoare, demnitate. Face acest lucru din antichitate și îl va face mai cu seamă în viitor.

Apariția revoluției științifică-tehnică a determinat apariția unei culturi corespunzătoare particularităților sale: ca ansamblu de valori ale cunoașterii pe linia cercetării fundamentale și aplicative în științe, precum și ale realizărilor științei materializate în tehnică și ale tehnicii concretizate în modul de viață al oamenilor. În felul acesta, de cîteva decenii cultura se prezintă în ipostaza a două mari sfere: cea științifică și cea umanistă.

Deocamdată, între aceste sfere nu există o unitate perfect constituită — ceea ce pentru om înseamnă o chestiune foarte serioasă. Cultura științifică (în sens de progres exterior) și cultura umanistă (în sens de progres interior) se prezintă încă, într-o anumită măsură, ca două sfere distincte, care uneori interacționează, dar altele nu se ating sau chiar se opun prin conținut și semnificații. Dar nu numai acest fapt rămîne încă nerezolvat în ce privește raportul dintre cele două culturi. Sint și aspecte oarecum ne-

Mircea DRAGOMIR

(continuare în pag. 7)

„Peisaj de iarnă”

Victor MIHĂILESCU-CRAIU la „Dalles”

Sub egida Oficiului de expoziții al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, s-a vernisat recent, în sala „Dalles” din Capitală, prestigioasa expoziție retrospectivă a pictorului ieșean Victor Mihăilescu Craiu, act de echitate și eveniment de cultură cu profunde rezonanțe în conștiința publicului.

Strălucit rapsod al meleagurilor moldovene, poet neîntrecut al toamnelor și al iernilor, al florilor și al omeniei, artistul s-a format la școala maeștrilor Ștefan Dimitrescu și Nicolae Tonitza, cărora le poartă o nedeșteptată recunoștință și o statornică venerație. „Am crescut la școala stimărilor mei profesori, mărturiseste pictorul însuși; sint un admirator al marilor noștri maeștri, de care nu m-am putut rupe, fiindcă ar fi rămas un gol în sufletul meu, gol pe care nu l-am dorit artei românești”.

Inspirate de gîla străbună, de natura generoasă a Moldovei mai cu seamă, de oamenii cu suflete bune și drepte ai acestor locuri, de privilegiile nostalgice ale Iașului de ieri, sau de cele tonifiante, optimiste, ale Iașului de astăzi, peisajele lui Victor Mihăilescu Craiu, florile și naturile statice, portretele și compozițiile sale poartă întotdeauna în structura lor nu numai semnul distinctiv al autenticității, al individualității sale creatoare, ci și pe acela mai general al spiritualității românești, în care opera sa se integrează organic și ca factură stilistică și ca orizont spațial și ca emanație ideatică.

CLAUDIU PARADAIS

(continuare în pag. 2)

În celelalte pagini:

AL. SANDULESCU: Un mare inaintas — N. Iorga

AL. ANDRIESCU: Împotriva celui drag (cronica literară)

GH. GRIGURCU: Critică și ironie

INGMAR BERGMAN: Ce înseamnă a face film

Statutul psihologiei * (III)

Acad. Vasile PAVELCU

b) Om-lume, realități complementare.

Este banală observația că natura omului nu poate fi înțeleasă fără cunoașterea corelatului ei — lumea. Eferescența problematicii ecologice este o expresie a nevoii de a constata, înțelege și explica legăturile ființei vii cu lumea. Așa după cum anatomia și fiziologia ochiului nu are sens fără corelația acestui organ cu lumina, la fel și natura celorlalte aparate senzoriale își are corespondentul în sistemele fizico-chimice ale naturii. Prin extrapolare, putem afirma că nici pulsunile, instinctele în general, întreaga conduită umană, nu pot fi înțelese fără legătura lor organică cu mediul, cu ambianța — corelatul existenței umane. Separate inițial, ca și psihicul de fizic, ele nu se vor mai putea integra într-o unitate structurală și dinamică.

Așa după cum foamea și setea sint pulsuni corelate cu existența apei și a hranei, tot astfel iubirea maternă și atracția filială reflectă fuziunea, contopirea inițială și indiviză, fizico-chimică și organică a două ființe.

Ființa noastră bio-psiho-socială reflectă, în echilibrul ei, ritmul infrastructurii fizico-chimice și biologice, de care este condiționată.

Fiecare instanță a structurii noastre se află integrată în ritmul instanței inferioare și invers. Astăzi, modificările orologului social, accelerarea ritmului transformărilor sociale supune sistemele psihice individuale, orologiile fiziologice, la eforturi care întrec uneori limitele echilibrului statornic de către orologiul bio-psihic. Afinitățile în relațiile interindividuale, integrarea profesională a omului, ca și, în general, succesele și insuccesele în viață, sint condiționate în mare măsură de gradul de corespondență a ritmurilor respective. Dezadaptarea socială a individului se datorează adeseori dezacordului sincronic între orologiile aflate în contact. Asemenea constatări elementare ne obligă să nu mergem prea departe în separația omului de ambianță.

Se înțelege ușor de ce statutul psihologiei, avînd ca obiect omul, nu poate fi determinat decît în funcție de modul de integrare a omului într-o societate dată, în-

(Continuare în pag. 4)

* Discurs de recepție ținut în ședința plenară din 30 octombrie 1975 a Academiei R. S. România.

GABRIELA MELINESCU

Impotriva celui drag

1975

GABRIELA MELINESCU :

Impotriva celui drag

AI. ANDRIESCU

Poezia Gabrielei Melinescu, așa cum se înfățișează în ultimul volum al poetei, *Impotriva celui drag*, Editura „Eminescu”, 1975, poate fi citată ori-când ca un caz ilustrativ de cenzurare a impulsurilor lirice spontane. Există în această culegere un mare clocot al simțurilor, reprimat însă cu violență în versuri extrem de elaborate. Ambția de a stiliza în imaginea poetică faptele de conștiință produse de excitanții exteriori este maximă, încât produsul final, poezia rezultată din acest efort, devine sediul unei lumi fantastice, apăsată de alegorii și simboluri ceoșoase. Începuturile acestei evoluții pot fi urmărite încă din volumele *Boala de origine divină* și *Jurământul de sărăcie, castitate și supunere*, în care partea cea mai rezistentă, cum remarcăm și altădată, o formează poezia unor stări sufletești neclare, comunicate de ciudatele imagini senzoriale ale poetei. Cu trecerea anilor, poezia Gabrielei Melinescu tinde să se cerebralizeze tot mai mult, într-un continuu proces de îndepărtare, de rupere deliberată de franchețea cu care își mărturisea tulburările erotice în versurile de debut. Poeta caută o stăruință, revendicându-și un fond original, drumul care s-o îndepărteze de confesiunile intime cu care ne obișnuise poezia feminină anterioară. Faptul curios este că, chiar și în poeziile dominate de imagini abstracte, de hiperbole, alegorii și mituri obscure, transpare mereu filonul unei inspirații fruste, care dezvăluie un fond sentimental reprimat cu obstinație. Sensibilitatea poetei, dezvăluită în contactul nemijlocit cu lumea din jur, este mereu cenzurată de gândire. Autoarea ajunge să-și sacrifice înălțările firești, ispitită tot mai des să-și supună sentimentele care o frământă unei dez-bateri abstracte.

În centrul acestei „dezbateri” dacă putem s-o numim astfel, se situează despărțirea de ființa iubită, (părinte, copil, frate și iubit). De aici și titlul volumului, fals polemic, *Impotriva celui drag*. Poemele Gabrielei Melinescu — și există atâta teamă la această poezie de a nu trece drept o sentimentală banală — vor să fie ceva mai mult decât numai simpla recapitulare a consecințelor despărțirii, a tulburărilor afective pe care le provoacă aceasta, deși le reține cu exactitate. Poeta tinde mai curând să așeze puțină distanță între faptul trăit, iubirea, legătura concretă cu o ființă apropiată, apoi despărțirea de aceasta, învâluită în mister, și momentul privirii retrospective, meditație asupra unui capitol închis al existenței. De la această distanță, trecutul se mitizează ușor. Iubirea devine o perspectivă teoretică pentru ilustrarea puterii regeneratoare a vieții în natură, ca în frumoasa poemă *22 iunie, sfârșitul primăverii*, pe care o cităm în întregime: „Nu mă iubi, sau iubeste-mă, frate al meu. / Curat, ales este sfatul meu. / Ca bobul de grâu gata de pus în pământ ești tu. / Știu, ah, știu cât preț are în ochii tăi/neînsemnata ta viață. / Precum falnica Persefona eu sînt, / dezvelesc acest trup sacru / precum ea, cir-

liontata, cu coarne de regină pe frunte, / eu viață am, dar și moarte. / La mine îi chem numai pe cei pe care vreau să-i nimicesc / din dorința copilărească de a face binele. // Frate al meu, / mai bine rămîi stingher, / sau mai bine nu, / ca bobul de grâu îngroapă-te de viu în pământ / murind să dai roade”. Aceeași idee o întâlnim și în *Eva, adică viața*. Cînd această distanță între faptul trăit și evocarea lui devine maximă, poezia ia înfățișarea unei alegorii a singurătății, cum se întâmplă în *Vultur*, sau se transformă într-un tablou hieratic, devitalizat, tot o metaforă a singurătății (*Din viața faraonilor*). Imaginația poetei se plimbă atunci, în toată libertatea, pe spații vaste, care nu cunosc limitările geografice sau ale istoriei (*De ziua lui*) și ancorează în mit (*Pasărea măiastră*). Iubitul apare înarmat cu șulția Sfintului Gheorghe, omorîtorul balaurului (*Amintire*), și peste pustul interior plutește fantoma unui călăreț cu „globule albe de stafii” (*Călăreț*). Chemările de dispariție se înmulțesc (*1 noiembrie*) odată cu fantomele morții (*Într-o dimineață de vară*) și poeta caută împăcarea cu toate aceste duhuri ale trecutului într-o „tinerețe fără bătrînețe” (*Plingerea mea*), pe care o reclamă deși se îndoieste că o poate obține. Dispariția capătă înfățișări multiple, poeta dovedindu-și, ca și altă dată, virtuozitatea imagistică: „Începînd de azi, prietene eu ca dușman te chem. / Înăpoi am dat tuturor tot ce luasem. / Pămîntul prin fierbințeala lui dreaptă mă ține. / Părul îmi curge ca o cască topită pe față. / Tristă nu sînt dar nici veselă. // Începînd de azi / desăcut e trupul meu de drumurile tale; / în odăi stau ca animalul în vizuina lui curată. / Răsufletarea îmi iese afară / ca funia pe care se cătără marinarii / să vadă furtuna cînd se apropie. // Începînd de azi, hei, mugurii primăverii / ca pietrele cad pe umerii mei, prietene!” (*Începînd de azi*). O dispariție tragică ia aspectul unui mit marin (*Dragul nostru*). Căutarea devine „negăsire” (*Străbaterca pădurii*), iar iluzia păstrării în simțuri a amintirii celui drag este mai puternică decît realitatea inacceptabilă (*Cel drag ca oaspete, De-acum etc.*). Într-un peisaj oniric în alb și negru coboară păsări fantastice (*Priveliști de iarnă*).

Dezamăgirea, acest corolar al despărțirii, este figurată cu mijloace asemănătoare. Zbuciumul moral al părăsirii se transformă tot într-o alegorie, în care se amestecă, în dozări curioase, elemente mitologice foarte cunoscute, cu altele reinterpretate sau inventate în baza unei hiperbolizări ingenioase a gestului cotidian și a datelor comunicate de simțuri (*Cum mușcam fructele, Bătăi de vînt în fereastră, El respirînd un parfum, Spre a sărbători 26 noiembrie etc.*). Toate aceste elemente sînt puse în serviciile unei meditații despre viață. În *Larii casei*, această meditație, cu izvoare în versurile populare și în Dosoftei („Viața mea, asemenea ierbi

înflorînd dimineața, / La amiază tăiată va fi și pină seara uscată”) închide un gând de ispășire dar și de justificare a greșelii cînd scopul urmărit este descoperirea adevărului: „Așfel aș fi vrut, / să mergem cu toții calmi precum leul călărînd o viperă, / cu nădejdea că greșelile / înspere călcăile înaripate ale adevărului duc”. Dar nu aceste meditații uscate fac farmecul poemelor Gabrielei Melinescu din volumul *Impotriva celui drag*. Poeta reușește să depășească un anume impas care putea rezulta de aici, comunicînd în forme sensibile, cu ajutorul unor imagini olfactive, gustative și vizuale, frapante prin puterea cu care păstrează amintirea („miroase în urma lor / a mama și a tata cînd se pregăteau / înmășmați să intre în casă” — *Călătorend*), dragostea rănită, pierdută, torturată, bucuriile unui trecut mort: „Și tot ce a murit sta-toric mi se pare / decît oricare lucru încremenit. / O, inimi fragede de animale / pe care alte trupuri v-au acoperit, / cu gust de apă și pămînt / precum acoperit e trupul tinăr / cu alt înfierbîntat veșmînt” (*Suflet și trup*). Iubirea, desprinsă din abstracțiunile unor meditații despre existență, greșeală, destin etc., trăiește numai din exaltarea simțurilor în versuri care alătură într-un mod cu totul particular pe omul de carne de cel celest: „M-am gîndit la minile tale fără număr / risipite în dansuri, / la ochii tăi făcuți coroa-nă în jurul capului, / la chipurile tale din toate părțile deodată; / încheieturile tale încordate le iubesc / ca gleznele zvelte ale cailor — // cu picioare ca ale tale se poate umbra pe ape. / Ascunde-te în părul meu, cînd mă pieptăn / să cazî din el / mai frumos decît ai fost! // Cînd vorbesc îmi intră aerul în gură / și te înghit ca femeia păianjenului. / În creierul meu ești acum — / așteaptă-mă, pentru că te iubesc, / de foame să te inventez încă o dată” (*Scrisoare I*). Cosmizarea iubirii, este un mijloc de a-și măsura, în aceleași imagini frapante, tăria (*Scrisoare II*). Sondajul în trecut, în căutarea bucuriilor pierdute, se face mai cu seamă prin mijlocirea unor imagini olfactive și gustative: „Pe calea dulce și neună a mirosurilor / toate ar putea să se întoarcă și să fie iar. / Prea fragedă și fără apărare sînt / ca fructul în iarba înaltă, crud și amar” (*Refacerea călătoriei*). Natura percepută senzorial, pe un spațiu asociativ larg, oferă liantul care dă rezistență poeziei Gabrielei Melinescu (*Ivirea stelelor*) și indică pragul de sus al inspirației sale (*Ursa Mayor*).

Darul acestei originale poete este de a reuși cel mai bine tocmai acolo de unde vrea să fugă: în poezia de senzații, deloc epidermică, pentru că hiperbolele poetei oglindesc universul. Meditațiile poetei sînt interesante numai în măsura în care se sprijină și dezvăluie acuitatea senzațiilor. Imaginile care rezultă din această dilatare senzorială atrag poezia Gabrielei Melinescu într-un fascinant univers fantastic.

Critică și ironie

Critica e în fond o reacție la lectură. Simplitatea unei asemenea definiții e numai aparentă, neexcluzînd posibilitatea unei construcții proprii care să „opună” operei o rezistență ideală, care să fie totodată o oglindă, cea mai fidelă oglindă ce i se poate oferi. Actul critic e esențialmente ironic, fiind o convenție de subordonare a exegetului față de scriitor, o „diminuare” voltă a personalității criticului. Northrop Frye notează în acest sens: „Termenul de ironie indică așadar o tehnică de a părea mai puțin decît ești, ceea ce în literatură devine în mod obișnuit o tehnică de a spune cît mai puțin spre a semnifica cît mai mult cu puțință”. Criticul e un asemenea „actor” interpretîndu-și propria personalitate într-un chip insidios „economic”. Ținuta sa ironică e un mijloc de autoapărare (prin sfidare), dar și de cunoaștere a resorturilor (derizorii) ale literaturii, de dejucare a mecanismelor mediocrității. Ca transcendere a sensului literal (ceea ce s-ar putea numi a treia dimensiune a interpretării), critica ține indiscutabil de ironie. De asemenea, fapt deosebit de important, rezistența criticii față de închiderea într-un sistem al disciplinei, nevoia sa de empirie mulată pe peisajul infini-t accidentat, imprezvizibil, al literaturii e într-o frapantă analogie cu ironia socratică, cu caracterul „deschis” al dialogurilor filosofului antic.

Această apartenență ironică a oficiului critic (care ar putea fi, natural, argumentată mult mai pe larg și mai convingător) îi subliniază însă caracterul public, chiar spectacular. Ca mijloc de contestație și de educație ironia presupune un auditoriu. Nu mai puțin, critica e cea mai „publică” dintre manifestările literare, cea mai angajată în epocă, mai „actuală”. Nu fără noima socotea Thibaudet că forma orală a criticii e mai „sinceră”, mai puțin convențională (ironia fiind, cum s-a spus, o mistificație sinceră). Criticului se exprimă pe sine la nivelul unui moment istoric, putîndu-i supraviețui, e drept, dar neputînd fi „deshumat”, asemeni unui poet sub ociza unei actualizări, cînd timpul său nu l-a îngegrat. Dacă n-ar fi fost un personaj de prim-plan al epocii, Titu Maiorescu n-ar fi interesat azi decît în relația încă măsură ca „descoperitor” al lui Eminescu. Exegeza înclinată creației genialului poet a atins între timp o asemenea anvergură, încît propozițiile maiore-sciene au mai mult un rol istoric decît intrinsec critic. Cu atît mai mult cu cît asupra criticilor lucrează, în diverse grade, o ironie „istorică”, prin obiectivarea unei scări de valori. Dacă intuiția lui Maiorescu asupra geniu-lui eminescian a fost fără greș, iată, în schimb, ce con-tinuator îi găsea în 1892: Ion Popovici Bănăneanu: „De la Eminescu încoace, a cărui influență dealtminteri se simte și în aceste poezii, nu s-a mai cîntat iubirea cu atîta adevăr și cu atîta frumusețe”. Și aceasta într-o epocă în care trăia Macedonski! Dacă Sainte-Beuve nu i-a luat în seamă pe Stendhal, Flaubert, Baudelaire, dacă Thibaudet îl ignora pe Proust, dacă Lovinescu a ajuns tîrziu la înțelegerea lui Arghezi iar Iorga niciodată, ironia destinului critic e cu prisosință dovedită.

Caracterizîndu-l pe critic drept un cititor „favorizat”, exponențial, trebuie să stabilim dirghiiile acestei stări de fapt. Îndubitabil, un rol însemnat revine înzestrării spirituale și sensibile a criticului, facturii intelectului său specializat prin cultură ca și capacității de expresie. Cu alte cuvinte criticul e un „talent” ce se cultivă și se dezvoltă în anume circumstanțe. Dar noțiunea care explică cel mai bine privilegiul acestui tip de autor este cea de *autoritate*. Autoritatea criticului are un aspect de „disciplină”, derivînd din acceptarea unor rigori tehnice și literare, din seriozitatea însușirii premiselor activității ca și din aplicația propriu-zisă, de la corecția de concepție pînă la exersarea scriiturii. Și un aspect etic, presupunînd o neșovăitoare consecvență cu sine (scuza erorii, dacă nu poate fi de ordin intelectual, cu siguranță trebuie invocată pe un temel moral), o, cum spune G. Călinescu, stare de candoare (spațiu spiritual propice gestului creator), o inaptitudine „de a nunța”. Eticul este fundamentul activității critice, echivalent cu un „stil”. Dacă orice personalitate creatoare e recognoscibilă printr-o fizionomie stilistică, criticul își susține particularitățile artei expresive printr-o țesătură de manifestări morale, printr-un sistem de reacții ale conștiinței care îi fac, într-o măsură, prezizibil comportamentul. Accentul etic al actului critic este garanția celui estetic. O formulă ce devine loc comun (ca orice adevăr critic), dar a cărei aplicare se izbeste încă de dificultăți inextricabile. Cu o fervoare lesne de înțeles ca o concluzie a unei cariere necrutată de amărăciuni, E. Lovinescu situa „conștiința” morală a criticului deasupra factorilor de pregătire și vocație: „Mai mult decît competență și talent, criticului i se cere conștiință profesională. Prin laudă și blam putînd deveni lesne un instrument de ascensiune socială pentru a nu rămîne în categoria simplei publicistici, critica trebuie să se ferească de compromis, complexență, coliziune de interese, ca de o primejdie mortală. Ea trebuie să se bucure de o independență morală absolută; date fiind condițiile vieții noastre publice, ea e o asează. Nu poate fi nimeni critic fără respectarea acestui imperativ moral...”. E de notat că sensibilitatea lovinesciană ulcerată exemplifica instabilitatea morală printr-o pildă quasiconcretă, avîndu-l, se pare, în vedere pe G. Călinescu: „La o vîrstă cînd prin accidentul calendaristic al celor 60 de ani aveam impresia creării unei atmosfere de indulgență recunoaștere măcar printre tovarășii, am fost primit de curînd în acest prag ultim al vieții de lirismul unui critic cunoscut prin temperamentul său polemic. Peste cîteva săptămîni, același critic, în același ziar, descoperirea, în sfîrșit, goliciunea vieții mele interioare și viziunea mea vodevilistică: apoleoza n-a durat, deci, decît cîteva săptămîni”. Dacă acest exemplu trasează, pentru a ne exprima astfel, pragul de sus al mobilității culpabile, mult mai nocive sînt, fără discuție, acele sforțări de adularc din partea unor critici fără dimensiunile călinesciene adresate unor autori fără însemnătatea autorului *Istoriei civilizației române moderne*. G. Călinescu era un tumultuos, căutînd a-și verifica potențele prin proteisim, ca într-un pur exercițiu intelectual, în vreme ce alții armănesc scopuri mai terestre, cu schemele administrative în față. „Critica timorată, scria același G. Călinescu, capătă un ton hiperbolic suspect și o grandilocvență impenetrabilă. Unii tac, alții realizează muțenia cu o cantitate enormă de sonori”. Ironia acestor linii încercuiește, din realitatea publicistică, o formă acută de ironie care este ironia involuntară. A mima tăcerea prin clamoare, iată o situație absurdă, o răs-turnare a funcției tradiționale a tăcerii care e încărcată frecvent de reproșuri. Critica interesată, carieristă, încălcînd principiile general-valabile ale eticii și echității se autoironizează mortal.

Gheorghe GRIGURCU

mențiuni critice

Caietele Mihai Eminescu (III)

Caietele Mihai Eminescu, ajunse în momentul de față la al treilea volum, oferă o secțiune cuprinzătoare asupra stadiilor pe care le parcurge de la an la an aprofundarea operei *Lucaferului* poeziei românești. Se spune și poate pe bună dreptate, că în acest deceniu opt, comentariul critic al lui Eminescu a intrat într-o perioadă nouă, mai complexă, mai bogată în detalii, din perspective analitice diferite, încercînd nu o ruptură cu viziunea monumentală a lui G. Călinescu, ci o continuare a acesteia, atît pe plan documentar unde descoperirile legate de viața și activitatea poetului se îmbogățesc cu date neașteptate, cît și pe planul interpretării critice. Postălinesciene — în sensul de universalizare continuă a operei, de punere în legătură permanentă a sa, cu marile creații și neliniști din poezia și filozofia lumii — în afară și contribuțiile grupate recent în îngrijirea lui Marin Bucur. Vom semnala mai întîi studiile datorate lui Al. Philippide și Edgar Papu, primul ocupîndu-se de tema *Eminescu și exactitatea poetică*, lucrare realizată cu recunoscuta eleganță și fervoare critică, cel de al doilea lămurînd o subtilă dihotomie cu mari implicații în sistemul poetic eminescian — *Gîndire și gînd*. Analizînd pe Toma Nour, eroul romanului postum *Geniu pustiu*, Zoe Dumitrescu-Buşulenga descoperă elemente iluministe și romantice în ideologia sa revoluționară. Un interesant studiu aparține scriitorului Eugen Barbu, care realizează o excelentă radiografie a eroului eminescian, a cărui dinamică, de o covîrșitoare modernitate — observă autorul — se constituie din metamorfoze succesive, toate desăvîrșînd de fapt prototipul vizionar al poetului. Vom adăuga la acestea, contribuția semnată de scriitoarea indiană Amita Bhoose, o în-

drăgostită de frumusețea și bogăția literaturii române, care se preocupă acum de *Cosmogonia indiană și Scrisoarea I*. Cu erudiția-i recunoscută, Constantin Noica se apleacă asupra traducerii din Kant a *Criticii rațiunii pure*, întocmită de Eminescu în urmă cu un veac, relevînd cîteva transpuneri de termeni filozofici cu care limba noastră se poate mîndri pe bună dreptate. Mai semnalam, de asemenea, eseurile semnate de Mihaela Pîtrașcu, Emil Manu, Al. Săndulescu, D. Murărașu, Gh. Bulgăr, Augustin Z. N. Pop.

Cristian LIVESCU

ILIE MĂDUȚA : „Vacanța perpetuă”

Meritorie această carte de versuri, *Vacanța perpetuă* (Ed. Eminescu, 1975), prin sinceritatea tonului poetic, prin simplitatea expresiei, prin voința de a se depăși. Se pare că poetul nu are probleme, neliniștea pentru el este o dulce uimire față de universul blind („miez de aur”), recurgînd la monolog. În această „vacanță perpetuă”, poetul ne propune un itinerar poetic sărac în imagini și fără să întîlnim nicăieri, mister, inefabil, intuiție poetică etc., o plăcere de a nota impresii fugare, excepțînd ultimele două poeme (*Olandezul zburător și Bărăganul*), două poeme cu pretenții epice, dar în care se resimte ușor căderea în verbiaj și aglomerare de epitete, ceea ce le face dificilă receptarea.

Mai grave sînt surprizele cînd, dintr-o naivitate aparentă, expresia poetică devine puerilă, prin lipsa de sens a unor întrebări: „De fapt, ce are iarba de făcut, / în tainicele ei urzeli / de aur și de clorofilă? / ... Ce are de făcut decît să poarte / pe buze răsuflarea vîntului? / ... De fapt, ce are iarba de făcut / ea care e nemuritoare?” (*Iarba*). Această poemă, explică de fapt un vers al Emily-ei Dickinson: „Ce are iarba de făcut?”.

Naivitățile sînt frecvente, iar poezia nu are decît de păgubit.

Gheorghe SIMON

Paginile de critică din tinerețe ale lui N. Iorga sînt într-un fel pagini uitate, la care ne referim destul de rar. Ideea că ele constituie o operă de debut îndeamnă la o răsfoire grăbită, fapt de natură să estompeze una din perioadele cele mai fecunde ale precocului critic și istoric literar. Căci descoperim acolo nu numai pe înzestratul minuior de concepte (discuță cu o perfectă stăpînire a problemelor despre specificul național, realism și roman) dar totodată pe analistul de opere și pe biograful pe care-l aștepta critica și istoriografia literară a momentului. Ceea ce inaugurasă, nu fără dificultăți, C. Dobrogeanu-Gherea, numai cu cîțiva ani mai devreme, realiza, la un alt nivel, tinărul N. Iorga. O viziune mai largă și o cunoaștere mai adîncă a procesului istoric în genere și a celui literar românesc în special, un spirit critic mai aplicat și o sensibilitate mai acută, un talent de portretist și de evocator strălucit veneau să închege personalitatea primului nostru mare istoric literar.

Nici Maiorescu, nici Gherea (deși acesta era bine orientat în critica europeană a secolului al XIX-lea) nu abordaseră biografia ca mijloc de a ajunge spre inima operei și ca recompunere a atmosferei și a climatului spiritual în care a trăit scriitorul. N. Iorga, probabil și datorită vocației lui de istoric, simte plăcerea să scrie cu vrful de documente pe masă, pe baza cărora să reconstituie o epocă și să construiască un portret moral. „Viața” nu reprezintă o înșurire de date seci și neutre, ci tabloul unei spiritualități, deslușind înțelesuri adînci ale operei. De aceea biografiile lui Bălcescu sau a lui N. Filimon sînt expuse pe larg, într-o viziune de creator, așa cum va proceda mai tîrziu G. Călinescu descendent în multe privințe, al lui N. Iorga. Narațiunea pune în mișcare un „erou”, care „devine”, care se formează, anticipîndu-și opera. **Istoria Românilor sub Mihai-Voievod Viteazul**, ca și celelalte scrieri ale lui Bălcescu nu s-ar putea explica, făcînd abstracte de viața lui tumultuos agitată și de puritatea caracterului său: la fel, nuvelele și romanul lui Filimon își află un suport indispensabil în existența de boem pitoresc a autorului și în experiența lui de funcționar la arhive.

Adept al biografiei, pe care o cul-

Un mare înaintaș: N. IORGA

tivă cu dăruire, N. Iorga nu este un hagiograf. Din contra, el proiectează asupra autorului de care se ocupă o privire critică, selectivă, contemporană. Firește, poate greși, ca în cazul lui Bolintineanu, a cărui poezie o tratează cu o exagerată severitate, sau în cazul lui Vlahuță, a cărui valoare din contra, o supralicitează, însă în genere, judecățile lui sînt nuanțate, în mare parte, bucurîndu-se de confirmarea timpului. N. Iorga este printre cei dintîi care pune în vedere farmecul literar al operei istorice a lui Bălcescu; îi relevă patriotismul, prețindu-l pe scriitor (cărui îi atribuie poemul **Cîntarea României**) și iubindu-l cu ardoare pe om dar nu se sîfșește să remarce, în același timp, lacunele de informație sau erorile istoricului. În ce-l privește pe Filimon, Iorga se situează iarăși printre primii critici care obiectează idilismul unor eroi ai romanului **Ciocoi vechi și noi** și caracterul oarecum parazitărilor la ultimelor capitole. Tinărul critic are o putere de caracterizare fulgurantă, găsind for-

mula cea mai potrivită, ca atunci cînd vorbește despre epoca post-pașoptistă, ai cărei scriitori „au un aer curios, o neegalitate de plîns, o stingăcie care-ți face rău”, sau, ca în cazul poeziei lui V. Alecsandri, despre care dă o judecată prevestindu-l încă o dată pe G. Călinescu: „Un poet obiectiv, fin, colorat și duios, un entuziast iubitor al țării lui, un subiectiv cărui i-a lipsit adîncimea și cultura trebuitoare pentru a deveni un liric adevărat și care a căzut prea adesea în banal”. Dar nu se dă în lături a recunoaște meritele lui Alecsandri în crearea comediei naționale și a-i aprecia **Legendele** „unde se arată un infocat patriot” și **Pastelurile**.

În cele mai multe pagini din tinerețe, analistul Iorga se dovedește un spirit asociativ, penetrant, ale cărui puncte de vedere au format nu o dată cap de serie. El observă „tehnică mozaicală” din **Scrisorile** lui I. Ghica, prefigurînd caracterizarea lui G. Călinescu, drept „muzeul Carnavalei al nostru”; la Creangă constată că predomină senzaționalismul și ingenuitatea, ceea ce face ca opera humuleșteanului să fie o expresie dintre cele mai pure a specificului național românesc. Nuvelistica lui Delavrancea constituie și ea obiectul unui studiu fundamental, foarte modern la 1890, conținînd observații ce au marcat întreaga exegeză ulterioară. Tipologia universală a avarului, picturalul și filonul folcloric al stilului — acum sînt aduse pentru prima dată sub reflectorul discuției critice.

Firește, un asemenea spirit atît de viu nu putea să nu se manifeste polemic, așa cum o probează chiar în studiul consacrat lui Delavrancea sau atunci cînd ia apărarea dramei **Năpasta** (avea o mare admirație pentru Caragiale), precum și în articolul despre Gherea, unde, cu toată circumspecția, lăsează destule săgeți în direcția „criticii judecătorești”. Polemistul însă abia se anunță. Format era criticul și istoricul literar care dădea primele studii monografice despre scriitorii români, în care nu puține judecăți sînt valabile și astăzi. Cît privește modalitatea scrisului său (portretul moral, reconstituirea epocii, raportările comparatiste), ea urma să inaugureze cea mai înaltă școală a istoriei literare românești.

AI. SÂNDULESCU

O scrisoare a lui Nicolae Iorga

În noiembrie 1940, Nicolae Iorga se afla la Vălenii-de-Munte. De la catedra sa universitară el fusese înlăturat în mod samavolnic de către ministrul legionar al învățămîntului, Traian Brăileanu. Retraș în modesta lui căsuță din orașelul de pe malul Teleajenului, Nicolae Iorga își continua prodigioasa activitate științifică, scriind o nouă lucrare de istorie universală. Zilnic însă legionarii îi pricinuiă multe supărări, iar mutarea teritoriului României, prin odiosul dictat de la Viena, îl amărise cumplit.

Această perioadă a vieții sale, după cum foarte just constată Barbu Theodorescu în bine documentata biografie a marelui istoric, „a fost un chin de groază pentru Nicolae Iorga. Hotarele țării erau sfirțecate, Hitler sugruma Europa, legionarii puneau mina pe țară, iar Nicolae Iorga rămăsese un singuratic în cuibul său de la Vălenii-de-Munte, mereu amenințat și torturat moralmente” (Barbu Theodorescu, Nicolae Iorga, București, Editura Tineretului, 1968, p. 368).

Mari au fost suferințele îndurate atunci de Nicolae Iorga. El a avut însă prieteni sinceri, care, în acele dure momente, nu l-au părăsit. Unul dintre aceștia a fost și tatăl meu, doctorul C. Angelescu.

Prietenia dintre Nicolae Iorga și tatăl meu data din 1898. Se cunoscuseră cînd erau încă foarte tineri și la începutul carierii lor. În limita mijloacelor de care dispunea, tatăl meu a dat concursul său lui Nicolae Iorga, îndeosebi pe terenul cultural. Voi cita, ca exemple, colaborarea lor la *Ateneul român* și la *Liga Culturală*. S-au ivit uneori între ei divergențe, dar ele n-au fost niciodată de lungă durată. Mai ales în perioada 1933—1940 ei au fost de acord asupra tuturor marilor probleme la ordinea zilei.

La începutul lunii noiembrie 1940, tatăl meu a scris lui Nicolae Iorga la Vălenii-de-Munte, asigurîndu-l că stătea oricînd la dispoziția lui. După cîteva zile a avut loc groaznicul cutremur din noaptea de la 9 spre 10 noiembrie 1940. Cutremurul a făcut ravagii la Vălenii-de-Munte. Sub povara noii lovituri primite în acele grele împrejurări, Nicolae Iorga a răspuns tatălui meu prin următoarea scrisoare:

12 noiembrie 1940

Dragă amice,

[...] Scriu aceste rînduri din căsuța, neisprăvită, a cumnatei mele. Casa mea e o ruină, care nu se mai poate reface. Tot ce am clădit e în aceeași stare. Doar tipografia, rău zguduită însă, se ține. Trei biserici stau să cadă. Nu mai e în partea de jos nici un coș. Se gătește în curte. E o mizerie fără pereche și o părăsire în voia sorții, așteptînd cutremurul care poate veni.

Eu sînt grozav de obosit și bolnav, însă mă susține admirabila energie a nevastei mele. Ce am muncit o viață întregă se face praf. [...]

Asigurîndu-te și eu de toată prietenia, îți trimet cel mai bun gînd, în aceste zile ale supremei nenorociri.

N. Iorga

Această scrisoare pune în evidență starea sufletească a lui Nicolae Iorga, în acele triste zile din noiembrie 1940. Casa lui din Vălenii-de-Munte, de care era așa de legat, devenise „o ruină care nu se mai poate reface”. Adînc amărît, el constata că „ce am muncit o viață întregă se face praf”. Mărturisirea, fără înconjur, că se simțea „grozav de obosit și bolnav”. L-a salvat și de astă dată „admirabila energie” a soției sale, Ecaterina Iorga, căreia neamul românesc îi rămîne profund recunoscător pentru devotamentul dovedit în tot cursul căsniciei.

Se știe că distrugerea gospodăriei de la Vălenii-de-Munte a silit pe Nicolae Iorga să se mute la Sinaia, unde avea o modestă căsuță la marginea orașului. Acolo, în după-amiaza zilei de 27 noiembrie 1940, o bandă de asasinii legionari l-au ridicat și ucis mîșeleste, săvîrșind o crimă atît de odioasă, încît nu găsesc cuvinte destul de aspre pentru a osîndi mîșava lor faptă.

Scrisoarea de la 12 noiembrie 1940, reproducă mai sus, cuprinde informații care nu sînt lipsite de interes cu privire la ultima perioadă a vieții celui ce a fost marele istoric al neamului românesc, Nicolae Iorga.

Voi dărui această scrisoare Arhivelor Statului din Iași.

Constantin C. ANGELESCU

Victor MIHĂILESCU-CRAIU la „Dalles”

(Continuare din pag. 1)

Situîndu-se în continuitatea filonului de aur al picturii noastre, în curgerea calmă și implacabilă a celui riu cu reflexe mirifice și cu adîncimi nebanuite, în care s-au intrupat pe rînd Grigorescu și Andreescu, Luchian și Tonitza, Petrașcu și Pallady, Țuculescu și Baba, ca și atîția alți mari vrăjitori ai culorilor pe care i-a dat pămîntul românesc, Victor Mihăilescu Craiu ne incită și ne uimește cu freamătul lin și profund al simțirii sale, rămînd în mod exemplar credincios și însuși, strălucitor tradiții artistice în care s-a format, credincios, în fond, aceluși **genius loci** care conferă personalitate și distincție oricărei creații autentice. Artistul „...nu trebuie să profite de aripile altuia, ci de ale lui proprii”, spunea Goethe, subliniînd un adînc adevăr, iar Victor Mihăilescu Craiu, intuind bine acest lucru, nu a cochetat niciodată cu aripile altora. „N-am făcut pictură la lupă, n-am devenit servil unei arte de import, lipsită de un țel social, fără un sens uman, fără a răspunde nevoii de frumos pe care o resimt atît cunoscătorii de artă, cît și publicul larg”, declara pictorul într-un memoriu de activitate... Rămînd el însuși în tot ce creează, Victor Mihăilescu Craiu nu-și pune niciodată publicul în dificultate. Plăsmuirile sale sînt sincere și adînci, vorbind de la sine prin potențialul lor afectiv, care arareori reclamă necesitatea unor mijlocitori, a unor interpreți. Viziunile sale degajă un calm imperturbabil, ca privirile unui mare înțelept. Contemplîndu-i tablourile nu surprinzi în ritmurile și vibrațiile lor nici o clipă de șovăire. Artistul crede neclintit în tot ceea ce face, chiar dacă în jurul său unii dintre confrăți își dezbracă grăbiți propriile straie pentru a le îmbrăca, tot atît de grăbiți, pe-ale altora. Urmîndu-și drumul, cu pas măsurat și șgur, pictorul ne relevă lumea cu o rară finețe, interiorizîndu-se și meditînd în taină la frumusețile ei pe care le transfigurează în reveriile sale, în universul său de lumini și de culori. De-acolo emană poezia care sălășluiește în plăsmuirile sale, fie că acestea se numesc „Țicăul lui Creangă”, „Seară de iarnă”, „Ucelele cu flori”, „Bordeieni”, „Vatră” sau „Iarna în tirgoșorul Copou”, „Sfîrșit de săptămînă”, „Din vechiul Iași”, „Ceramică românească”, „Tăietorul de lemne”, sau „Moș Gheorghie”.

Un freamăt cromatic de o inefabilă frumusețe străbate expoziția de la un capăt la altul, cîntînd și vrăjindu-ne, pentru că însuși sufletul artistului a cîntat și a fost vrăjit în fața lumii pe care a transfigurat-o, o lume aparent modestă, dar legată statornic de meleagurile pe care trăim și care ne dau sentimentul perenității în curgerea nesfîrșită a timpului. Tocmai prin aceasta, creația lui Victor Mihăilescu Craiu se integrează spiritualității românești, aceluși mod de receptare afectivă a lumii, dublată de conștiința apartenenței la propria noastră matcă, la propriul nostru destin istoric. De aici, din această conștiință — pe care au avut-o și ilustrii săi înaintași — izvorăsc și culorile atît de specific românești, atît de organice legate de universul cromatic și de orizontul spațial al peisajului, de culorile smălțuite ale ceramicii populare, sau de cele surdinizate ale scoarțelor țărănești. „Călăuzitori mi-au fost înaintașii și marea galerie de artă a pămîntului românesc”, ne mărturisea cîndva maestrul, precizînd că el este adeptul „subsumării tradiției în modernitate”, dar nu ca o „simplă citare a unei vechi tradiții folclorice autohtone”, ci ca o asimilare și filtrare a acestei tradiții prin propria personalitate artistică. Confruntate cu întreaga creație a lui Victor Mihăilescu Craiu, aceste afirmații, formulate răspicat, dobîndesc semnificația unei adînci profesiuni de credință pe care actuala sa retrospectivă din cea mai prestigioasă sală de expoziții a țării, nu numai că o confirmă plener, dar sperăm să constituie și un act de recunoaștere, de consacrare a acestui mare artist la scară națională. Pentru integrarea creației sale în circuitul valorilor cultural-artistice ale poporului român, o sarcină de onoare le revine revistelor noastre de profil și mai ales Editurii „Meridiane” care a rămas datoare nu numai față de Victor Mihăilescu Craiu, ci și față de Ștefan Dimitrescu, ilustrul maestru al artistului pe care-l celebrează acum Capitala.

Victor MIHĂILESCU-CRAIU :

„Flori”

Cărți medicale

Activitatea Editurii Junimea a cuprins și domeniul științei și practicii medicale. Astfel, cunoscutul internist, prof. dr. C. Negoită, înconjurat de o echipă competentă și harnică, (Ortansa Berneagă, Georgescu George, Niculescu Paula, Tomoișoiu Georgeta) ne oferă o monografie de mari proporții privind hipertensiunea arterială secundară. Integrînd și asamblînd o experiență proprie vastă, ca întîndere și durată, autorii dau exemplaritate monografică lucrării **Hipertensiunea arterială secundară**, prin obținerea unei colaborări internaționale cu specialiști din Cleveland (dr. Robert Tarazi și Harriet Dustan), cooperare conturată în urma schimbului de experiență a autorului din 1972 în acest centru clinic. Rod, de asemenea, al unei cooperări interdisciplinare și inter-universitare cu Spitalul Fundeni (dr. Făgărășanu și dr. Constantinescu) lucrarea cîștigă un plus de autenticitate și mesaj științific. Ea constituie un ghid (și tehnicile de investigație etiologică finale o susțin) în depistarea din ce în ce mai frecventă a afecțiunii ca și în curabilitatea ei deseori specta-

culoasă. Este prima carte scrisă în țară în acest domeniu și valoarea ei rezidă în abordarea unitară atît a conceptului cît și a mijloacelor de diagnostic și tratament, într-o permanentă și expresivă corelație.

Condițiile grafice deosebite ca și iconografia color asigurată de editură, conferă formă adecvată și plăcută lucrării de ținută științifică a prof. dr. C. Negoită.

Cunoscut practician, conf. dr. R. Bărbuță, oferă specialiștilor fundamentarea științifică a muncii de creștere rațională și asistență medicală a unor generații sănătoase și viguroase (**Puericultura**). Lucrarea capătă un caracter inedit prin cercetările proprii ale autorului ca și prin experiența sa îndelungată, de medic pediatru. Probitatea științifică și didactică a conf. dr. R. Bărbuță se reflectă permanent în paginile cărții și în conciziunea și claritatea stilului.

Dr. G. Rusu, medic primar al unei prestigioase clinici medicale adună, deocamdată într-un prim volum, peste 1500 sindroame cu nume proprii, care, evident, fără o sistematizare științifică ar greva serios capacitatea noastră de informație (**Boli și sindroame cu nume proprii** — vol. I). În condițiile perimării multor cunoștințe medicale ca și a devorizării rapide a specialiștilor și unor proceduri terapeutice, lucrarea face o operă de utilitate informare. În condițiile competenței, conștiințozității și colaborării depline în interesul bolnavului, medicul trebuie să-și organizeze cît mai judicios sursele de infor-

mare, care deseori depășesc capacitatea noastră de cuprindere prin limite de timp și spațiu. Dr. Rusu electuează, printr-o muncă asiduă și printr-un efort remarcabil de sinteză și de actualizare, o lucrare de triere și documentare, un necesar *va-de-mecum* teoretic și aplicativ. Condițiile grafice deosebite, asigurarea de editură și tipografie susțin acest efort ce se va finaliza util și integral prin apariția și a celui de al doilea volum.

De curînd, conferențiarul craiovean și apreciatul oftalmolog Paul Cernea cu dr. Florica Constantin de la Clinica de oftalmologie a Spitalului C.P.R. Iași, oferă specialiștilor, în context cu tehnizarea ce cuprinde din ce în ce mai mult practica medicală, dar și cu coordonatele umanismului medical, în calitate de corectiv al acestei tehnizări, o utilă lucrare privind explorările cele mai moderne din oftalmologie (**Explorări funcționale în oftalmologie**). Cartea relevă o aplicare elocventă a științelor exacte ca fizica, electronica, matematica sau chimia în domeniul medicinei.

În diagnosticul clinic și paraclinic al traumatismelor crano-cerebrale închise, dr. I. Nica, aduce mijloace de diagnostic de deosebită utilitate pentru bolnavul neurochirurgical (**Diagnosticul clinic și paraclinic al bolilor traumatismale închise**). Modul de tratare a mijloacelor de diagnostic neurochirurgical răspunde celor mai stringente exigențe atît ale specialistului cît și ale medicilor de profil neurologic, chi-

rurgical sau de medicină generală. Autorul oferă o clasificare nouă a traumatismelor crano-cerebrale închise care aparține prof. C. Arseni și care este inedită, precum și o originală cercetare experimentală a hipertensiunii intracraniene și a funcțiilor vegetative afectate în traumatismele crano-cerebrale închise din care se deduce concluzia de mare utilitate terapeutică a afectării lor sincrone. În condițiile în care „epidemia traumatică” oferă atît ca extîndere cît și ca gravitate o frecvență de peste 60% a traumatismelor ca fiind crano-cerebrale, lucrarea dr. I. Nica are o mare utilitate practică, slujind interesele bolnavului în general și ale celui neurochirurgical, în special.

Toate lucrările sus-menționate se adresează cu precădere mijloacelor de diagnostic medical, pînă nu de mult considerat ca partea cea mai conjuncturală a medicinei, dar care astăzi, și lucrările prezentate o confirmă, devine din ce în ce mai mult un fapt de precizie și obiectivitate științifică. Modul de tratare a acestei dificile probleme care antrenează în cel mai înalt grad personalitatea științifică și deontologică a medicului este din plin confirmat de autorii lucrărilor discutate, ilustrînd ceea ce un mare medic spunea: „diagnosticul este un act de alegere care nu comportă numai calități tehnice ci și morale, sociale, umane, caracteriale și psihologice într-un regim de libertate profesională deplină”.

Prof. dr. Gh. SCRIPCARU

Orchestra ieșeană la 70 de ani

Acum șaptezeci de ani, la 27 noiembrie 1905, în sala Teatrului Național, Enrico Mezzetti, directorul conservatorului, la pupitrul orchestrei alcătuite din profesori și studenți, cu concursul unor muzicieni profesioniști, deschidea prima stațiune ieșeană de concerte simfonice. Evenimentul a fost consemnat, atât în programul de sală cit și în presă, de către A. D. Xenopol și T. T. Burada, care au subliniat pasul înainte făcut pentru dezvoltarea vieții muzicale a Iașului și a țării. De atunci, stagiunile s-au perpetuat, orchestra fiind dirijată succesiv de Athanasie Theodorin, Ion Vlăduț și Antonin Ciolan. Primul război mondial întrerupe activitatea orchestrei conservatorului, dar în acele momente cumplite, în Iașul suferințelor, George Enescu adună muzicienii ieșeni, cărora le alătură pe cei refugiați, creînd o puternică orchestră simfonică ale cărei concerte aveau să mențină moralul ridicat al celor aflați în Iași în acele clipe de cumpănă ale patriei noastre. După terminarea războiului, Enescu și ceilalți artiști refugiați s-au întors la casele lor, dar orchestra a continuat să existe, dînd concerte sub egida Societății simfonice „George Enescu”, prezidată de maestrul însuși. Mircea Bărsan și Antonin Ciolan și-au legat numele de activitatea acestei orchestre la pupitrul căreia au apărut marii dirijori ai vremii, Felix Weingartner, Oskar

Nedbal și Henri Morin. Destrămîndu-se societatea, aceeași orchestră s-a regrupat sub tutela conservatorului, reluînd concerte, în anul 1924, sub conducerea lui Carol Nosec. Sub diferite titlaturi, orchestra a continuat ani în șir să susțină stagiuni de concerte. Cîntînd cu remunerații modice sau fără nici o recompensă pecuniară, muzicienii ieșeni au luptat neîntrerupt pentru reînființarea unei orchestre permanente de stat. În anul 1942, prin stăruința lui Radu Constantinescu, directorul conservatorului, lupta artiștilor ieșeni se soldează cu înființarea Filarmonicii „Moldova”. Treizeci și cinci de ani, Filarmonica și-a îndeplinit cu sîrg misiunea sa artistică prin concerte date în fața a mii și mii de auditori. În anii socialismului a cunoscut un mers ascensiv ajungînd a fi una dintre orchestrele simfonice de frunte ale țării. Alături de dirijorii permanenți — Em. Elenescu, A. Stoia, T. Avithal —, mari nume ale baghetei din țară și din străinătate au contribuit la progresul colectivului simfonic ieșean. Astăzi, dirijorii Ion Baciu și George Vintilă, împreună cu plenumul orchestrei, alcătuite în mare majoritate de tineri formați la școala ieșeană, fac operă de construcție spirituală, aducînd în patrimoniul cultural al omului nou înaltele valori ale muzicii.

George PASCU

(urmăre din pag. 1)

Statutul psihologiei

Statutul psihologiei

subordonează cu încetul înțelesului rațional, schematic, simbolic, intelectual. „Explicația conștiinței și a personalității — spuneam în 1974 (Culmi și abisuri ale personalității) — n-o mai căutam în monologul conștiinței, ci într-un dialog (fapt pe un fond comun între persoană și mediu, subiect și obiect). Omul și mediul ni se înfățișează ca doi poli complementari ai realității primare și indivize.

Asemenea mod de a privi relația dintre om și lume devine tot mai mult adoptat de către unii psihologi contemporani. Citez numai ideea centrală a concepției psihologului belgian Joseph Nuttin, care vorbește despre o structură eu-lume, a cărei descriere nu se poate face decît în termeni de interrelații active. Zoopsihologii vorbesc astăzi despre „ambianța” (Umwelt) animalelor și chiar de „Mittelwelt”, spre deosebire de mediu. Acad. M. Beniuc deosebește, încă în 1936, noțiunile de mediu, preajmă și vatră.

Raportul între conștiința individuală și cea socială o vedem ca o relație dintre sistemul psihic individual și suprasistemul social. Numai în acest cadru și în funcție de normele sistemului social putem înțelege relativitatea libertății și responsabilității individuale.

Consider necesar să subliniez că, în explicarea legăturii om-lume, mai persistă în literatura psihologică mondială interpretarea intelectualistă. Adaptarea individului la situație este explicată numai prin mijlocirea intelectului. Existența lumii în conștiința individului ne este descrisă ca interiorizare a lumii pe plan intelectual, ideativ, simbolic, ca o cunoaștere, ca o știință, ca un sistem informațional. Se pierde din vedere că lumea există pentru noi mai ales ca sistem de valori, devenite indispensabile și făcînd parte din noi înșine. Abia în ultimele decenii psihologii au început să privească în mod critic conceptul însuși de inteligență, îndreptîndu-și atenția asupra motivației, atitudinilor și afectivității. Asociația americană de psihologie a dezbătut recent tema efectelor nocive ale șomajului asupra sănătății mintale. Constatările făcute relevă importanța statutului profesional în structura personalității; pierderea locului de muncă este un factor de dezintegrare, de alienare psihosocială a individului.

O nouă poziție este necesară, obligatorie. Ea corespunde cu ceea ce am subliniat înainte, cu acea dublă și indivizibilă orientare a conștiinței: în afară și înăuntru. Orientarea în afară necesită în primul rînd identificarea, determinarea obiectului, a semnificației sugerate de relațiile obiectelor și fenomenelor între ele; orientarea înăuntru are ca scop determinarea atitudinii subiectului, a trebuințelor și aspirațiilor sistemului organic, a stării de echilibru a universului psihic. Dacă prima finalitate ne explică formarea și dezvoltarea intelectului, a logicii și științei obiective, a doua ne duce spre a-dincurile vieții afective, spre trăiri și atitudini personale, subiective,

valorice. Ambele aspecte sînt indisolubil legate: determinarea naturii obiectului se face într-un context valoric, axiologic, iar trăirea atitudinii de acceptare sau respingere, de atracție sau repulsie, se ancorează într-un sistem noetic, simbolic.

Aceste considerații și-au găsit o formă de expresie în deosebirea făcută de mine, încă în 1929, între sens și semnificație, între aspectul timetic, valoric, axiologic și aspectul intelectual, obiectiv, al înțelesului. Aceeași distincție o găsim ceva mai tîrziu la psihologul sovietic Leontiev. Numai prin prisma acestor considerații putem înțelege pe deplin sudura afectivă a omului cu mediul, faptul că noi facem parte din mediu și mediul este încorporat în noi.

Psihologii au defrișat remarcabil terenul necunoscut al ontogenezei inteligenței, dar au rămas în urmă ca privire la cercetarea dezvoltării și maturizării afectivității. În studiul din 1939, amintit înaintea, semnalez importanța investigației acestui domeniu. În fond, problema responsabilității morale implică capacitatea matură a reversibilității, a posibilității afective de a te substitui altuia. Egoismul, egocentrismul, lipsa de responsabilitate, ne apar ca forme de infantilism afectiv.

Să-mi permiteți acum, onorat Prezidium și onorat auditoriu, să schițez, în final, cîteva concluzii.

Concluzii

Obiectul psihologiei, fiind în funcție de un număr atât de mare de variabile, iar sensul de om, avînd un spectru social-istoric atât de bogat, statutul acestei științe are o poziție aparte față de cel al științelor exacte și cel al științelor naturii.

1. — Determinarea unității psihologiei este mai dificilă, fiindcă și omul, ca obiect al psihologiei, este o realitate complexă, în care se structurează toate instanțele, calitativ diferite, ale realității. De aceea și încercările de a realiza unitatea epistemică a psihologiei prin reducionism sînt cele mai frecvente în acest domeniu. Nimeni nu a conceput, de exemplu, că fizica este, va fi sau ar putea deveni biologie, psihologie sau sociologie; psihologia, însă, a fost concepută ca reductibilă la statutul oricărei alte științe. Psihologul francez Henri Piéron prevede, în 1908, că „psihologia științifică își va pierde individualitatea”, găsînd în fizică, alături de chimie, „simbolul matematic care îi va permite să exprime într-o unitate armonioasă a formulelor sale diversitate aparentă a formelor naturale”. Deși profeția lui Piéron nu s-a realizat nici măcar în parte în ultimile șapte decenii, încercările de a interpreta omul după modelul unui computer nu au fost abandonate. De aceea este necesar să nu se uite că obiectul psihologiei este un obiect de altă esență decît al științelor naturii și și anume: este un obiect de natură subiectuală, de ființă deschisă înăuntru și în afară. Sensul conștiinței vizează întreaga structură a personalității, ca sistem integrat în suprasistemul axiologic, social-istoric și în ambianța naturii fizice. Acestui sistem psihic individual psihologul trebuie să-i precizeze parametrii, dimensiunile: nivelul, constantele, dominantele, orizontul sau anvergura intereselor, capacitatea și gradul de coeziune sau sinteză a elementelor, mobilitatea, suplețea sau flexibilitatea, limitele, orizontale și ver-

ticale, ale variațiilor sau dinamice etc. Dacă diagnosticul este dificil, prognoza, la rîndul ei, prezintă un grad mai redus de certitudine.

2. — Complexitatea obiectului psihologiei impune, într-o măsură mai mare decît în alte științe, stilul colaborării interdisciplinare. Kezovivarea problemelor psihologice necesită, pe lîngă efortul specific al psihologului specialist, colaborarea cu specialiștii altor discipline.

3. — Necesitatea, însă, de a nu se pierde din vedere specificul naturii psihice nu ne poate face să uităm, că nivelul structurii psihice umane reprezintă o fază evoluată și diferențiată a unității primare, indivize, ființă-ume. Instanțele bio-psihice ne apar ca structuri cu grade progresive de autonomie și autoreglare și ca funcții organice legate cu mediul.

4. — Din faptul că obiectul psihologiei este un subiect rezultă o altă particularitate: statutul psihologiei nu reflectă numai natura obiectului acestei discipline, ci și specificul psihologic al cercetătorului în acest domeniu. Condiția subiectului investigat este influențată de prezența și atitudinea față de el a psihologului. De aceea nu ne surprinde observația filozofului francez Alain, care spune că „psihologia este cea mai primedioasă știință. În ordinea sentimentelor, ceea ce crezi devine adevărat; dacă se scrie în lege că iubirea este o iluzie de scurtă durată, aceasta se va înscrie în gîndire; descurajarea se adoptă prin persuasiune: repetați unui copil că este prost și nu există om atât de hotărît ca să reziste la o conspirație de a-l judeca prost”.

5. — Cred că nu este nevoie de comentarii. Reținem, însă, de aici, imperativul că, dacă folosirea observației psihologice și exprimarea unei păreri cu caracter psihologic impune oricui un sentiment de responsabilitate, cu atât mai mare este gradul de răspundere impus de statutul de psiholog. Unui psiholog ise cere mai mult decît unui alt om de știință.

6. — Încă o observație. Statutul psihologiei este mai suplu decît al științelor exacte: un scriitor, un jurist, un medic, un economist, un om politic sau un matematician pot fi cel puțin tot atît de psihologi ca și specialistul în psihologie. Două pagini din „Cuvînt înainte” al regretatului nostru președinte, Miron Nicolescu, la cartea lui V. Firoiu, despre marele om de știință Henri Coandă (1968), merită să figureze în cele mai valoroase opere despre psihologia adolescenței și a creativității. Se impune să deosebim în conceptul de psiholog două înțelesuri: unul, cu sferă largă, ca atribut inerent omului, însușire variabilă de la individ la individ, și altul, profesional, cu o sferă mai îngustă, limitat la funcția de specialitate. De aceea, unele asociații de psihologi au considerat necesar să adauge la titlul asociației de psihologie termenul „științific”.

7. — Cum se conturează viitorul acestei științe? La cel de al XIX-lea Congres Internațional de Psihologie (1969), simpozionul de încheiere a fost consacrat temei „Psihologia în viitor”. Unul din psihologi (japonezul Masanao Toda) conchide cu convingerea că „psihologia trebuie să devină în viitor o știință principală, altfel omenirea nu va putea supraviețui. Guvernele trebuie să facă eforturi, materiale și morale, spre a facilita progresul acestei științe, care va contribui la prevenirea războiului atomic și la constituirea unui nou sistem social”. Fără voie mă gîndesc, prin contrast, la aspirațiile rivale ale unei alte științe, cibernetica, care se vede, în viitorul apropiat, „regină a științelor” (declarația omului de știință englez, John Rose).

Chiar dacă vom fi mai moderați în viziunea viitorului psihologiei, nu putem să nu aderăm la încrederea psihologului citat în contribuția acestei discipline la progresul umanității.

În noua ordine economică, socială și politică se oglindește restructurarea psihică a omului, o nouă viziune axiologică, expresie a unei maturizări afective, mai mult decît intelectuale. Reversibilitatea operațiilor intelectuale trebuie asociată cu reversibilitatea afectivă, cu capacitatea de a te substitui altuia, de a teși din lumea îngustă a egoismului și egocentrismului. Asemenea operație însă este de natură psihologică și știința psihicului este menită să ne vină în ajutor în asemenea procese de mutație psihică și etică. Iată de ce avem convingerea că, în viitorul științei și culturii noastre, psihologia va ocupa un loc de seamă, va ajuta substanțial la propășirea omului, la realizarea năzuințelor de cooperare și pace, idealuri pentru care luptă, cu atîta însuflețire, întregul nostru popor.

Ce surisuri

Ce surisuri ce veghere ce alaiuri
ce ființe tainice în iatace
vine ora să se încumete de jertfă
trupul stacojiu al nimfei

în piețe cu bazilici
stau pe trepieduri ursitoare
palide printre clondire
ciugulind porumb din șorțuri

ce mîngîieri ce dulci regine
ce bilciuri aromate diafane
peste pajiști și pervaze
suie călăreți și paji

Palimpsest

Lacrimi și săbii și scuturi
tronuri și arbori umili
mamă memorie bună
moarte liană dementă

e bine în taberele verbului
e bine dulcelor iluzii
e bine pioase nimicuri
e bine amiază de toamnă

Ce se va întîmpla acum

Ce se va întîmpla acum dar ce se va
zile și nopți ne-am privit singele în og

că inima ta nu e șarpe nu e nici piatră

pe ecranul laptelui după ce se știe că
clătîndu-se mult bine ai și un copil

Exerciții

Știința în agonie?

— Așa pare să fie. Cel puțin după opțiunile contemporani, ne apropiem de mîna științei își va închide porțile, pentru simplul motiv că va fi încheiată. Fiecare întrebare se va adevăra, fiecare problemă va fi încheiată în clipă. Inspecțiile și laboratoarele vor trîntărit vor pleca în vacanță perpetuă. Savanții vor rămîne și aplicații. Ideea de bază a noțiunii de „creștere”, mai exact, de „creștere” reprezintă o dezvoltare foarte vîntă în lumea obiecte din natură și societate. bînda compusă, accelerarea fiind definită și cantitate fixă pentru perioade egale de timp impresionant că un lucru crește cu atît mai mult cu cît are mai mult. Înmulțirea celulelor prin diviziune nu conduce la cantități uluitoare în răstă dacă intervalul de dublare este de 1 oră, crează în 24 de ore o posteritate de 17 m în 48 de ore una de 280 de mii de miliarde.

— Am auzit. Aceasta explică puterea invazivă și virusurilor. Dar știința?

— Aici am să te surprind. Află că act în frunte cu o rată a creșterii din cele mai înalte este aceasta destul de impresionantă. Da activității științifice prin mărimea forței de muncă publicărilor, ajungînd la o perioadă de 10 ani sau 15 ani sau 20 de ani. Rezultatul gradul de exigență al criteriului.

— E înălțător! Unul din aspectele revoluționare, de pe urma căruia nu avem decît de cîștig.

— Sîntîm naivitate! Te fascinează intrinsecul, înțelegi nu te poți detașa ca să arunci asupra viitorului. Nu te întrebi, în fața accelerării, cît va mai putea rezista știința? minos corpul științei, din cauza vitezei cîștigului științific, se apropie grabnic timpul cîștigului defrișat. Nu va mai fi posibilă vreo descoperire oarece tot ce trebuia spus a fost spus. Au în articole cu titlul „Sfîrșitul științei” (A. Mus R. de la Talle în Science et Vie). Urmează înțepi stagnante”. Mai semnificativ decît este faptul că aceasta a ajuns o mentalitate științifică. Savanții lucrează cu febrilitate multe inserează în paginile lor liste cu ultimul mai este de făcut și gata!

— Să procedăm, totuși, la o analiză cu Orice opinie este prinsă într-un sistem de id valoarează întreg sistemul. În termeni mai teoretici este adevărată, dacă axiomele, din gînd, sînt adevărate. Prin urmare, ea este adevărată este adevărată numai în ipoteza că vîntate. În acest context de idei, pretind să tulatele tezei despre sfîrșitul apropiat al științei au fost introduse prin contrabandă în discuția noastră nu și-a dat seama că sîntem păcăliți.

— Chiar înșelați? Să trecem atunci la propuneri.

— Mi se pare că teza în discuție este subtracțiune, cel puțin la o primă inspecție (1) mulțimea cunoștințelor este finită; (2) accesibile omului; (3) ritmul de evoluție activ și accelerat. Le putem denumi pe scurt cunoașterea, (2) teza optimismului gnosologic și în progresul cunoașterii. Acum fii tari

ION BELDEANU

Soarelui meu

Roată de pământ caligrafic
Flacăra prin care respiră eroii,
Pe buzele noastre mustește
Culoarea aprinsă a marilor steaguri :

Prag de tărie, cuib nemuritor
al hucuricii de-a fi mugur
și fruct din aceeași sămință.

Binecuvîntată această suavă lumină,
Logodnă a ploii la vinul înțelept,
Limpede creștere
Pentru nemărginirile cimpului
Întru curată rotire
A soarelui meu, R o m â n i a.

Drum de iarnă

Timp de zăpezi luminate
Pentru urcarea spre munții Moldovei
Și-o floare deschisă pe-un ochi de copil
La geamul rămas în poveste.

Plecări peste zarea mireasă
În săniile de os și de vînt
Ehei, cine ridică pod din mătase
Pînă la țărmul tivit cu izvoare ?

Ca o corabie bătută-n argint
Pădurea se leagănă, leagănă
Sub calme ninsori

Noi trecem cu stele în pleoape
Spre cea mai frumoasă iubire.

Decembrie cu săniile pe Suha

Lui Nicolae Labiș

Voi trebuie să știți mai mult decît mine
Săniile albe trecînd peste Suha
Prin aburul serii plecate pe cai
Cînd porțile clatină umbre în chiot
Murînd sub zăpezi.

O, sfioasele ciute se-arată pe zare
Pădurea-și deschide tăcute catarge
Și săniile alegă spre noaptea ce vine
Apele chemă năluci de iubire
Și cine ie poartă și cine le mină
Căci, iată, se-nclină fugarele drumuri
Sub ropt de cerbi?...

este falsă, teza (2) este foarte probabilă, iar teza (3) este discutabilă. Gîndește-te însă că e suficient ca o singură axiomă să cadă, pentru ca teorema să cadă. Iată că faimoasa „demonstrație” despre „moartea științei” se prăbușește !

— Stai puțin ! Pretînd, după aceeași exigență științifică pe care mi-o aplici, să dovedești ceea ce susții.

— Sînt gata de luptă ! În ceea ce privește caracterul finit al cunoașterii, vei concede că nimeni nu a demonstrat încă aceasta. Dimpotrivă, istoria minunată a descoperirilor științifice stă martor pentru progresul continuu al investigației științifice. Teza optimismului gnoseologic îmi pare cea mai bine întemeiată. Iar istoria științei ne asigură că omul a aflat mai totdeauna mijlocul potrivit pentru abordarea unei probleme noi cu șanse de reușită. Teza ritmului exponențial de creștere a științei necesită o discuție mai atentă. Specialiștii afirmă că există numeroase cazuri în natură și în societate, cînd fie că creșterea se supune altui tip de curbă, fie că creșterea exponențială face loc la un moment dat unui alt model de dezvoltare. Deseori ni se înfățișează „creșterea logistică”, în formă de „S”, cu o fază exponențială în prima jumătate a drumului, urmată de încetinirea și apoi oprirea creșterii, cum se întîmplă în lumea animalelor. În multe cazuri, criza de creștere din finalul curbei logice se manifestă fie prin fenomenul de „escaladare”, adică prin apariția unei noi curbe logice după o perioadă de stagnare (ca, de exemplu, în creșterea numărului universităților, a puterii acceleratoarelor etc.), fie prin oscilații, divergente ori convergente (ca, de pildă, în creșterea producției de materii prime : carbune, metale).

— Bine, dar s-a demonstrat că pentru știință creșterea este exponențială și nu logistică.

— Este un aspect iluzoriu. Nici o creștere exponențială nu poate dura la infinit, chiar din pricina ritmului său sufocant. În consecință, specialiștii, să-l cităm pe D. J. de Solla Price, autorul celebrei cărți *Știință mică, știință mare* (1963), înclină spre părerea că creșterile aparent exponențiale sînt în fond creșteri logice, care sînt mai adaptate parametrilor realității.

— Dar caracterul exponențial al creșterii științei din trecutul apropiat nu constituie o dovadă pentru continuarea acestei trăsături pînă la epuizarea domeniului științei ?

— Ultimii 250 de ani reprezintă probabil perioada de adolescență a științei, cînd dezvoltarea este extrem de rapidă. Acest ritm amețitor nu poate continua fără să atingem absurdul. Ar însemna, de pildă ca, în mai puțin de un secol, să avem pentru fiecare locuitor al unei țări avansate cite doi oameni de știință, iar întreținerea lor să echivaleze dublul banilor existenți !

— Nu vom realiza acest paradox, deoarece știința va fi între timp încheiată și cercetările vor sista.

— Ești de acord deci că în curînd curba de creștere a științei își va modifica silueta. Aceasta reprezintă chiar poziția lui D. J. de Solla Price, care este de părere că în deceniile 1940—50 sau 1950—60 omenirea a traversat faza de mijloc a creșterii științei, aceea în care are loc inflexiunea curbei. Vor urma, așa cum ne învață experiența, escaladări ori fluctuații.

— De ce nu o „creștere zero” ?

— Observ că te obsedează prezicerile apocaliptice, la modă în Occident : „creșterea zero” a economiei, „creșterea zero” a științei... Investigația științifică nu va înceta, fiindcă domeniul său este fără limită.

— Moartea științei să fie numai un mit ?

— Cu certitudine. Din cele trei axiome, care susțin teza, numai postulatul (2) rămîne în picioare, optimismul gnoseologic. Supoziția (1), a finitudinii cunoașterii, este de neconceput, o sfidare nesăbuită a dialecticii cunoașterii. Enunțul (3), al ritmului epuizant de creștere a științei, se cere revizuit. Nu ne așteptăm după colțul fantoma „creșterii zero”, ci, după modelul rațional și plauzibil al lui M. Mesarovic și E. Pestel din *Omenirea la răspîntie*, „creșterea organică”, diferențiată și armonioasă. Afară de aceasta, activitatea științifică nu se epuizează în vinătoarea de descoperiri, oricît ar fi aceasta de seducătoare. Ne așteptăm și alte îndatoriri, nu mai puțin necesare și marcante. Mă gîndesc la sistematizarea ideilor, la transmiterea teoriilor științifice pe calea învățămîntului, dar mai ales la sectorul vast și hotărîtor al aplicațiilor tehnice. Fii fără grijă ! În vastul teritoriu al științei va fi în permanență de lucru.

Petre BOTEZATU

IAȘI: istorie și urbanizare

În amplul proces de sistematizare și de modernizare a Iașilor, efortul constructorilor trebuie neapărat conjugat cu cel al arheologilor, istoricilor și, desigur, al muzeografilor, a căror prezență în spațiul vechii vetre a orașului medieval nădăjduim să devină o constantă a unei activități de durată de aici înainte. O cercetare prealabilă a vestigiilor istorice din această zonă ar trebui grabnic întreprinsă în vederea unei eventuale valorificări muzeistice în noul cadru urban, aflat deocamdată în stadiu de proiect, dar repede concretizabil în teren, dacă avem în vedere ritmul dinamic al modernizării orașului. În imediata apropiere a frontului de lucru al constructorilor, într-un complex de clădiri legat parțial de numele ascendenților lui Kogălniceanu, se află, bunăoară, așa-numita Casă cu absidă, exemplar unic în Iași al unei perioade de tranziție a arhitecturii. Clădirea fiind înregistrată în lista monumentelor istorice, integrarea ei în noua urbanistică a Iașilor este asigurată, așa încît nu ne vom referi la ea, ci la ceea ce o înconjoară : poarta, unele încăperi din jur și sistemul de galerii subterane asupra cărora a atras atenția în această revistă scriitorul Mircea Radu Iacoban. Din păcate, propunerile sale, atît de întemeiate, de amenajare turistico-muzeistică au rămas deocamdată fără ecou, dar nu ne îndoim de faptul că ele au fost reținute nu numai de confrății de breaslă, pe care de altminteri îi știm preocupați de istoria urbei, ci și de factorii care pot contribui direct la concretizarea lor. Reamintim aici cercetarea făcută atunci atît de amănunțit și de pertinent de scriitorul ieșean. Trebuie să adăugăm că, în apropiere, în zona Beilicului, pe str. Ghica Vodă, la nr. 18—20, se află cîteva resturi de ziduri cu arcade încă bine păstrate de la sfîrșitul secolului al XVI-lea și începutul veacului următor. Situate într-un perimetru demolabil, ele constituie singura mărturie de ansamblu, din Iași, a așa-ziselor „rînduri comerciale” caracteristice orașului medieval european. Rămășițele de pe stradă menționată pot fi foarte bine restaurate și amenajate corespunzător, oferind o imagine foarte sugestivă a ceea ce au fost Iași comerciali în cea mai veche parte a lor. Aspectul oarecum dezolant în care se găsesc după o lungă perioadă de părăsire nu conține nimic descurajator pentru restauratorul de profesie, care va găsi articulația ale „șirului” și la clădirile învecinate asupra cărora sondajul va fi posibil atunci cînd, în preajma sistematizării perimetrului, locatarii vor fi evacuați. Cum acest moment este foarte apropiat, o studiere complexă, în scopul arătat, se impune încă de pe acum.

O mărturie de alt gen, clasificată ca monument istoric în nomenclatorul oficial și păstrată integral, dar întreținută atît de rău în ultima vreme încît pericolul degradării totale planează asupra ei, este casa atît de tipică pentru tradiția arhitecturală moldovenească (v. Dan Bădărău și Ioan Caproșu, *Iași vechilor zidiri*, Iași 1974, p. 116) din incinta fostei mănăstiri Bărboi. Restaurarea și amenajarea ei corespunzătoare nu mai pot aștepta.

Iașiul au fost în trecut, după cum se știe, un mare centru cultural nu numai pentru Moldova, ci pentru întregul teritoriu locuit de români. La difuziunea culturii pe acest spațiu, un rol de căpetenie l-a avut, chiar de la începuturile sale, tiparul, orașul fiind în permanență cel mai puternic centru tipografic al Moldovei. Sensul programatic al activității tipografice ieșene apare în mod expres odată cu prima carte ieșită de sub teacurile Trei Ierarhilor, *Cazania* numită și *Carte românească de învățătură* și adresată întregii seminiții românești. De la 1643 înainte acesta a fost mereu sensul major al activității tipografice ieșene ; însemnările de pe cartea veche

românească arată nu numai larga răspîndire a tipăriturilor de aici, ci și aria de vehiculare a unei idei ce va sta apoi la baza României moderne. Forța deosebită a mișcării unioniste ieșene de mai tîrziu are, așadar, printre temeiurile care o explică în bună măsură și această îndelungată difuziune culturală. La Iași s-a tipărit însă și pentru popoarele aflate sub oprimare străină. Ajunge să amintim în continuarea de tipografia grecească de la Cetățuia, ce a funcționat între 1682 și 1694, pentru a nu fi nevoie de alte argumente în favoarea destinării unor încăperi chiar de la această mănăstire unui muzeu al tipăriturilor ieșene, axat pe ideile amintite. Cît privește materialul muzeistic, abundența lui este binecunoscută harnicului colectiv al Muzeului de literatură a Moldovei și altor instituții din Iași, care în numai cîteva ani au înzestrat muzeele locale cu adevărate comori.

Dacă în acest oraș s-a săvîrșit odată o greșală prin dărîmarea unei clădiri de importanță cultural-științifică deosebită, eroarea nu se mai poate îndrepta clamînd-o repetat ; istoria, după cum e de înțeles, ne va mustra, dar este inadmisibil să fim muștrați în continuare de contemporani pentru modul în care continuăm a persista în greșală. Cum e posibil ca după atîția ani să nu se puie pe locul respectiv o placă este greu de explicat. Să ne gîndim grabnic, deci, măcar la acest semn reparatoriu, dacă poate fi numit astfel.

S-a discutat mult într-o vreme despre reamplasarea grupului statuar al vîlvozilor de lângă Biblioteca Centrală, găsindu-se potrivit pînă la urmă actualul loc din scuarul Casei tineretului și studenților. În chip firesc, reamplasarea acestui monumental grup statuar trebuia să fie însoțită și de deschiderea unei esplanade în acest scuar care să dea convenia perspectivă privitorului. Anii au trecut însă, arborii din parc au crescut, amintita deschidere nu s-a mai făcut, așa încît statuile sînt astăzi ascunse privirii trecătorului de pe stradă. Ele au devenit acum un căutat loc de joacă pentru copii, care își încearcă pe ele fanteria artistică în dezarmonii cromatice ce vor reclama curînd curățirea lor. Conturarea noii piețe a tineretului și studenților sau a Bibliotecii face necesară urgentarea amintitei deschideri spre acest grup statuar pentru deplina lui punere în valoare. Aceasta însă nu înainte de a fi reazecate în ordinea lor firească cele două statui mai noi, a căror actuală așezare ilogică într-un grup ordonat cronologic (Dragoș vodă — Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare — Mihai Viteazul... Vasile Lupu — Dimitrie Cantemir) este greu explicabilă. Așezarea lui Ion vodă cel Viteaz (1572—1574) înaintea lui Petru Rareș (1527—1538 ; 1541—1546) nu poate fi justificată, de asemenea, nici prin faptul că statuia lui Rareș are dimensiuni mai mari decît cea a lui Ion Vodă. Trecînd peste faptul că supradimensionarea chipului lui Petru Rareș viciază armonia întregului grup statuar, trebuie să observăm că, în realitate, lucrurile au stat exact invers : fiul marelui Ștefan, după cum îl înfățișează tablourile votive (de pildă cel din necropola sa, Probota) nu pare a-l depăși ca statură pe ilustrul său tată a cărui înălțime este binecunoscută, în timp ce Ion vodă, după cum îl descrie un cronicar, „era de o statură uriașă, de o constituție puternică, în care se vedea că fierbe puterea”.

Dacă prin cele de mai sus nu am intenționat o repertoriere a posibilelor amenajări sau corectări muzeistice, ci doar semnalarea unor ce merită o atenție sporită, subliniem încă o dată necesitatea unei optime corelări a activității muzeistice cu cea a rapidei modernizări a orașului pentru valorificarea adecvată a vechilor sale valori.

I. CAPROȘU

Craiu

— Ricu, du-te și petrece omu' !

Dar ce, mai era nevoie de îndemnul bătrînei ? Stăteam cite o după-amiază întreagă, în lumina grădinii, lumină trecută prin căisă coaptă, se auzea din cînd în cînd goarna regimentului și ne lătra tot timpul cîinele proprietarului, cîine pe sîrmă, făcut special pentru asta, se auzea iarăși goarna și de la bufetul din colț ieșea unul cu acordeon, urmat de doi. Mîncam carne macră și ardei grași, tăiați mare pe un dos de tablou, preparat la începutul secolului după rețetă de la belle-arte, fumam ieftin și beam apă. Venea pupăza humuleșteană dinspre campanila lui Conu Mihai, făcea cîteva raiduri de

recunoaștere pe deasupra plopilor și se așeza moțat pe cana de lut ars, uitată la poartă. Mășterul lua vioara din garderob și începea să-mi cînte ceva foarte vechi, probabil Veracini, mă uitam cum în tremurul luminii se arcuiau corzile de viță. Scîrțîia un scrincioab.

— Măi, zicea el, să-ți dau eu niște subiecte teribile, numai să le scrii. Uite, unul ar fi cu lăutarii Iașului ; tu știi ce lăutari a avut Iașiul !

Punea vioara în garderob și își căuta iarăși chibriturile.

— Măi, eu dețin niște subiecte formidabile. Scrie-l, de-odată, pe asta cu lăutarii, să vezi ce grozăvie iese !

Fumam și beam apă rece. Bătrîna ne aducea dulceață de cireșe amare. Într-un tîrziu, mă ridicam să plec.

— Ricu, du-te și petrece omu' !

Ieșeam pe poartă mai mult în fugă, să nu-l iau pe mester de la lucru.

— Stai, nu fugi. Uite un alt subiect, numai să-l scrii : Conta, știi tu ce minte a fost Conta și cîtă venerație aveam eu pentru el cînd veneam pentru prima oară la Iași !

Ajungeam în dreptul bufetului din colț, care stătea rezemat de goarna regimentului. Îi strîngeam mîna și mă uitam spre oraș. El își căuta chibriturile și-și aprindea țigara. Lîngă noi, un soldat se ținea de mîna cu o fată în fustă roșie.

— Stai, să-ți mai dau unul...

Eram de-acum în dreptul Pompierilor. Pupăza zbura, scuturînd deasupra noastră frunze de tei și de plop.

Așa mă petrecea minunatul pictor Craiu cînd stătea pe Sărărie.

Val. GHEORGHIU

Viitorul industrii microbiologice

Nu mai constituie pentru nimeni o îndoială că cea mai veche „artă” umană, cea a fermentării pînii, vinului, berii, a diferitelor altor sucuri și a oțetului, cunoscută cu multe milenii în urmă și folosită intens și empiric, fără a se bănuși existența microorganismelor, a căror activitate o reprezintă de fapt, se află azi în fața unei coteluri de cea mai mare importanță.

Prima revoluție în industria microbiologică a avut loc în 1834 prin Appert, care a ajuns la conservarea de tabiă și la sterilizarea alimentelor, și s-a încheiat cu obținerea rațională și experimentală a culturilor pure de microorganisme de către Louis Pasteur și Robert Koch. În afara sistemelor de ambalare și sterilizare ale lui Appert, restul utilităților au rămas, dacă nu „antice”, atunci cu siguranță medievale.

O a doua mare etapă a constituit-o scurtul dar fierbinte interval cuprins între 1914 și 1918 cînd, sub privătuțiile de tot felul și sub imperiul necesităților de ordin strategic, s-a trecut pe o scară nemăsurabilă la exploatarea insolită a activităților metabolice microbiene. Sute de tone de vin vechi de Rhin au fost transformate cu mare grabă în glicerină, glicerina în nitroglicerină, iar aceasta din urmă în dinamită. În paralel a apărut industria solvenților organici rezultați din activitatea fermentativă a unor microorganisme. Acest lucru a fost posibil de realizat după ce, în 1909, Sörensen a arătat că activitatea enzimelor depinde de pH și, tot în 1909, Sumner izbuteste pentru prima oară să cristalizeze o enzimă. În Anglia orientarea era către trinitrotoluen (TNT) ca explozibil de preferință, H. Weizmann (1915—1916), reușește performanța de a edifica într-un timp record prima industrie farmaceutică pentru producerea acetonei, produs cheie în obținerea TNT.

O a treia etapă, care a deschis perspective nebănuite pentru microbiologia industrială, s-a produs între 1940 și 1945, în plin război mondial. De data aceasta este vorba de un produs de altă categorie: nu un metabolit intermediar simplu (alcooli, acizi), ci un metabolism de biosinteză, în speță penicilina, semnalată, încă din 1928 de Sir Alexander Fleming, dar care, datorită mării sale lăbilități chimice, nu putuse fi izolat și stabilizat decît după peste un deceniu de extraordinare eforturi făcute de mai multe echipe de cercetători.

Aproximativ 1.280 de cercetători au muncit continuu 4 ani, consemnînd rezultatele parțiale în peste 4.000 de rapoarte de cercetare. Au fost elaborate și puse la punct procedee absolute noi în tehnica de investigație și în tehnologie. Menționăm doar: fermentarea în profunzime pe medii de cultură lichide bogate în nutrienți, stimulatori și precursori, în vase de metal protejate și etanșate în contra supraîncălzirii cu germeni străini, unde lichidele sînt ae-

rate și agitate, apoi procedee de extracție în contracurent soluție activă-solvent, în centrifuge sau în extractoare tip Podbielniak, liofilizare-uscarea, procedee analitice dintre cele mai diferite, concepute special pentru penicilină și multe, multe altele care, ulterior, au devenit de rutină pentru analiza tuturor compuşilor.

Pe această bază tehnologică, absolut nouă conceptual și ca execuție de instalație, s-a dezvoltat pe scară vastă un program planctar de triere-izolare de alte antibiotice, dînd peste 3.000 de substanțe caracterizate și aproximativ 100 aplicate astăzi în peste 1.600 de forme.

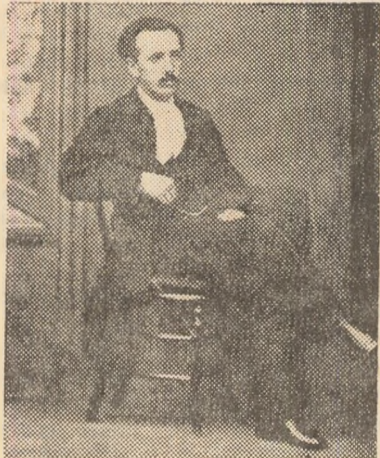
Dar iată că, de cîțiva ani, ne aflăm în cursul celei de a patra revoluții în tehnologia microbiologiei industriale, datorată pătrunderii în cunoașterea intimă a fenomenelor de reglaj metabolic microbial și a tentativelor de a deplasa reglajul pe cale genetică sau metabolică în scopul urmărit. Etapele secvențiale, strict programate, dar selectiv exprimate, în funcție de mediu, sînt reglate de un pachet de peste 3.000 de gene (informații genetice distincte apte de a face față la 6.000 cazuri de „da” sau „nu”) dintre care numai 80—90 sînt aferente formării produsului urmărit industrial. Recent, am ajuns să întredvedem unele posibilități de ordin practic pentru a modela reglajul acestor entități pe cît de minuscul pe atît de „introvertite” (Demain). La o soluție tehnologică validă nu se poate ajunge decît atunci cînd toți parametrii principali, adică toate variabilele, adică inclusiv algoritmul dezvoltării celulelor producătoare și modificările mediului, sînt cunoscute în secvențialitatea lor, sînt sesizate prin senzori adecvați și fiabili, pentru a permite o computerizare, în circuit fără puncte de inerție sau distorsiune întreg procesul la randamentul și reproductibilitatea optimă. Dar, despre acest lucru, în termeni poate puțin diferiți, am mai vorbit în 1964. Pe atunci se părea că prevestesc o epocă îndepărtată sau chiar fictivă. Iată însă că, din 1968, firma engleză „Glaxo” aplică metoda computerizării în producția antibioticelor clasice și nici nu mai poate concepe să renunțe la el.

Cum vor arăta instalațiile de fermentație în viitor? E greu de precizat. În orice caz fermentatoarele actuale, masive și gălăgioase ca niște locomotive transcontinentale, ni se vor părea învechite ca și locomotivele cu căldură și cuptor de ars lignit. Mai repede va fi vorba de niște tuburi lungi, etanșe, termostaziate, în care la un capăt va intra mediul și apoi imediat microorganismul. Lichidele de fermentare vor parcurge o distanță suficient de mare de tubulatură sub turbulența aerului steril, care va conține la momentul necesar și în cantitățile oportune, sub formă de gaz, unii nutrienți sau precursori, iar la finele fermentării, extracția va urma după o scurtă și intensă filtrare realizată prin presiune și flux rapid. Extracția și purificarea vor utiliza căldura degajată de tubulatură de fermentare, linia de flux făcînd la nivel minim drumul invers sensului fluxului din tub. Sterilizarea se va face probabil prin cavitație sonoră, ceea ce va omogeniza perfect mediul. Dar acestea sînt doar previziuni ce așteaptă o interpretare practică.

M. P. TOMA

Remember

Un strălucit artist liric, basul Gh. Brătianu

S-au împlinit, în noiembrie, 120 de ani de la nașterea marelui artist liric de renume mondial, profesorul și compozitorul Gheorghe Brătianu, fosta glorie a operii Scala din Milano. Acest strălucit mesager al artei interpretative românești, pe nedrept dat uitării, se cuvine să fie cunoscut astăzi de cercurile tot mai largi ale iubitorilor muzicii lirice din țara noastră, fiindcă prin faima incontestabilă care și-a dobîndit-o pe cele mai mari scene de operă din lume, a fost deschizătorul de drumuri spre culmea gloriei muzicale a marilor cîntăreți români care l-au urmat.

S-a născut în anul 1855, la Mizil, în familia unor modești intelectuali originari din Ploiești, oraș în care a urmat școala primară și apoi gimnaziul. Vădînd de timpuriu aptitudinile muzicale cu totul deosebite, se înscrie în 1871 la Conservatorul din București, frecventînd cursurile catedrei de canto condusă de George Ștefănescu și avînd ca director și profesor

de compoziție pe renumitul Ed. Wachman.

La examenul de absolvire a conservatorului, în iunie 1874, asistă ca „invitați frații” Corti, cunoscuți impresari ai operii Scala din Milano. Aceștia, entuziasmați de vocea și talentul tînarului bas îi propuseră un contract pentru corul de bărbați al operii milaneze. Primul pas spre marile vis al tuturor cîntăreților lirici din lume era făcut. În capitala europeană a muzicii, celebrul dirijor Leopoldo Mugnone l-a primit pe corist cu rezerve, dar în scurt timp s-a convins de valoarea lui excepțională.

Nu mai după două luni de activitate coristică, debutează în rolul titular din opera „Cidul” de Massenet. A fost un debut strălucit, un triumf care îi deschidea larg porțile spre cele mai de seamă

scene lirice ale lumii.

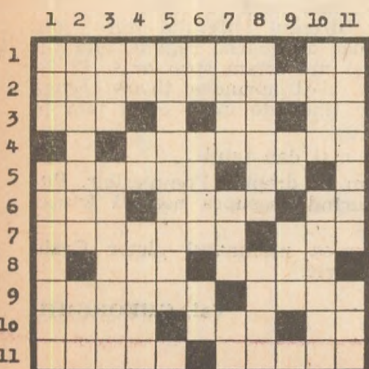
În 1875, la mai puțin de un an de la debut începe împreună cu Adelina Patti, Marietta Alboni, Clara Novello și Giuditta Pasta — celebrități ale timpului — un lung turneu în Europa, continuat apoi în America de Sud. Prezența sa, cu această ocazie, la Viena, Berlin, Paris, Londra, Buenos-Aires, Rio de Janeiro, Montevideo și Santiago de Chile a stîrnit un val de mare însuflețire în rîndul admiratorilor muzicii de operă. Cronicile se întreceau în elogii, încercînd să-i analizeze tehnica aproape desăvîrșită, stilul, ținuta scenică și perfecțiunea cu care îmbina muzica cu textul dramatic. În cei 9 ani cît a activat ca angajat permanent al operii Scala, a efectuat 15 turnee în aproape toate continentele lumii, bucurîndu-se de succese durabile și ducînd peste tot mesajul artei noastre lirice interpretative, cu mindria că este român.

Cariera sa atît de plină de succese, a fost curmată de o gravă boală de plămîni. În 1883 revine definitiv în țară, dedicîndu-se învățămîntului. A fost numit provizoriu profesor la Liceul Gheorghe Lazăr din București, iar mai tîrziu titular la catedra de canto a conservatorului. Paralel cu munca de profesor, Brătianu a condus timp de 20 de ani un ansamblu vocal la Ateneu și a compus o suită de cîntece patriotice precum și opereta intitulată „Izbînda dragostei”.

Pînă la sfîrșitul vieții (1906) a fost militant de seamă pentru înființarea operii române, vis pe care nu a apucat să-l vadă realizat.

Emil GEORGESCU
Vasile BAȘA

CIRCUS

ORIZONTAL: 1. A pus sub lumina reflectoarelor „O poveste de circ” — în speță l...; 2... Bosco și dr. Mary King; 3. A fi în echilibru — „...șarpe”, supranumele contorsionistului J. H. Welter (neart.) — Elan!; 4. Jocuri sub cupola circului; 5. Om fenomen în Anglia anul 1741, care ridica o piatră de moară de 363 kg. — Tristan Remy; 6. Asociație filatelică (abr.) — Pitaru din Caravanserai, unde artiștii făceau „ghiozboian-gialicuri” (scamatorii și fachirism) — Sidoli Teodor; 7. Reputată trupă germană de iluzionisti — Aduși pentru prima oară în arenă de G. Wombwell (1808); 8. Cioc (reg.) (Reiese... din circ!) — Distins artist contemporan de circ, inovator în dresajul fiarelor; 9. Reprezentant al școlii sovietice de artă „fokus” — Mare circ — menajerie francez; 10. Dublu harnăment! — Piticul Thumb din „Muzeul de fenomene Barnum” — Final de varietăți!; 11. Aparatul surzilor Koh — Vestită „dinastie” de dresori francezi (sec. XIX).

VERTICAL: 1. Lamă mascată — Vor

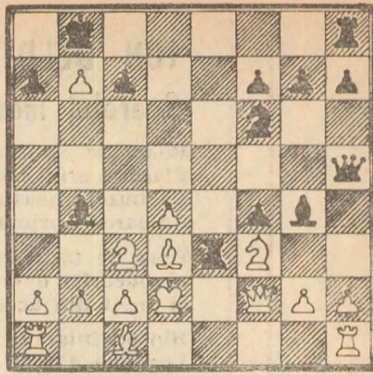
lupta în arenă (dim.); 2. Nume faimos al manejului — Teren cultivat; 3. Re-numit jongler antipodist cu vase ceramice mari (Circul chinezesc) — Mișcările artiștilor de circ; 4. Extremele alfabetului — Ion Horia — Crochet de la Circul Napoleon față de Hermann de la Hipodrom (1863); 5. Un clovn al Circului de Stat București; 6. Fragment acrobatic! — Pînă la el... niciodată! (fam.) — Cadet!; 7. Dar cu surle și trîmbițe — Dispariții prin prestidigitatie! — „2.000 de ani de circ” de A. Iosefini; 8. Cască gura ca la circ — Sigrist din „Cercul evestru la Iași” (Patru, 6 aug., 1859) (neart.); 9. Ernest Renz — I-a adus pe primii oameni în lumea circurilor; 10. E o forță — „...fantastice”, spectacole de artă escamotajului, date de Robert Houdin (sing.); 11. Primul mare iluzionist, împotriva căruia H. Decremps publică lucrarea în 4 volume „Magia albă dezvoltată” — Animalul din aeră!

Dicționar: CIC.

Viorel VILCEANU

Șah

Premii de frumusețe CIGORIN - MORTIMER (Paris 1900)

1. e4 — e5 2. Cc3 — Cc6 3. f4 — ef 4. d4 (Gambitul Steinitz din Partida Vieneză, o variantă foarte populară în a doua jumătate a sec. XIX. Nu este de mirare că Cigorin, adept convins al jocului combinativ o alege, deoarece duce la mari complicații). 4... Dh4 5. Re2 — d5! ? (Recomandată lui Zuckertort. Mai frecventă este continuarea 5... d6 care duce la un joc mai liniștit). 6. ed — Ng4 7. Cf3 — O—O—O (O altă posibilitate este 7... Nf 8. gf — De7 9. Rd3 — Cb4 10. Rc4 — O—O—O 11. a3 — Cd5 12. Cd5 — Td5! Rb3 — nu merge: 13. Rd5 — De6 mat — cu joc complicat) 8. dc — Cf6?! (Mai bine este aici 8... Nc5 de exemplu a) 9. cb — Rb8 10. Cb5 — Cf6 11. Rd3 — Dh5 12. Rc3 (Steinitz — Zuckertort, 1872) 12... a6! sau b) 9. Del! — Dh5 10. cb — Rb8 11. Rdi — Nd4 și negrul are atac Steinitz — Clubul de șah din Liverpool, 1898) 9. Del — Te8 10. Rd2 — Dh5 (la 10... Te1 11. Ch4) 11. Df2 — Nb4 12. Nd3 — Te3 13. cb — Rb8 (Vezi diagrama): 14. Ce5!! — Te2 15.

De2 (Nu merge 15. Ne2 din cauza 15... Ce4) 15... Ne2 16. Ne2. Pentru damă abul are turn și două piese ușoare, ceea ce în poziția de față reprezintă o compensație suficientă). 16... Ce4? (Era mai bine 16... Nc3) 17. Rd3! — Cf2 18. Rc4! (Pare curios dar acest marș al regelui reprezintă cea mai bună apărare) 18. Dh6 19. Nf3!! (Se amenință simplu 20. Cd7 mat). 19... c5 (E greu de găsit ceva împotriva amenințării 20. Cc6 — Rb7 21. Ch4 urmat de Te1) 20. Cd7 — Rc7 21. Nf4! — Df4 22. Cd5 — Rd7 23. Cf4 — Ch1 24. dc (Cîștigă simplu și 24. Th1 însă în această poziție cîștigul rămîne o chestie de gust). 24... Na5 25. b4 — Ne7 26. Td1 — Re8 27. Nc6 și negrul a cedat (la 27... Re7 28. Td7 urmat de Te7 și Te8 iar la 27... Rf8 28. Td8!).

N. DOROFTEI

Informații

Toți cititorii care au solicitat înscrierea în concursul de șah prin corespondență sînt considerați înscriși. Fiecare participant va primi prin poștă grupa în care a fost repartizat precum și regulamentul competiției. Reamintim că se mai primesc înscrieri pînă la 22 decembrie.

bridge

Concurs-record la Brașov

Ediția a III-a a „Cupei Tractorul” la bridge s-a bucurat de o largă participare, bătînd recordurile anterioare pe întreaga țară și angrenînd în întrecere 132 perechi și 54 echipe. Pe lîngă jucătorii bulgari (din Russe), maghiari (B.B.E) și cei cîțiva membri din Brno ai naționalei cehoslovace au participat, cu puține excepții, toți jucătorii romîni fruntași. Nivelul concursului a fost astfel ridicat, acesta constituind o utilă și necesară propagandă pentru bridge-ul nostru sportiv.

Directoratul de concurs asigurat de C. Neamțu (București), ajutat de dr. Szénpéteri Janos (Budapesta), ca și calculul rezultatelor și a fișelor de frecvență efectuat pe calculator, procedeu estetic și deosebit de operativ, au contribuit de asemenea la reușita concursului.

Rezultate tehnice:

a) Perechi

1. Leitner—Hanke (Brno), 67,69%; 2. R. Iordăchescu—D. Vasiliu (A.C.R.), 65,38%; 3. E. Patraulea—I. Frîncu (I.S.P.C.A.I.A.), 64,55%; 4. M. Stănescu—D. Gheorghiu (A.C.R. — Cîmpina), 62,62%; 5. D. Anastasiu—D. Ceaicovschi (A.C.R.), 61,03%; 6—7. M. Meitani—I. Filitti (A.C.R.), 59,54%; 6—7. N. Petri—Lieberman (Tractorul Bv.), 59,54%; 8. D. Oana—D. Nicolae (A.C.R.), 58,88%; 9. C. Navrot—M. Criveanu (Iași—Buc.), 58,82%; 10. T. Kincs—Gh. Cobîrzan (C.F.R. Cluj-Napoca), 58,78%.

Succesul perechii cheie, condusă de internaționalul Leitner, se datorește în special unui foarte bun tur II de circa 71%, ca și unui plus în tactica adecvată turneului de perechi.

b) Echipe

1. A.C.R. — Dumitrescu (I. Dumitrescu—R. Popovici, I. Viteaz—T. Giosanu, M. Meitani—I. Filitti), 72 P.V. (—87 I.M.P.); 2. A.C.R. — Iordăchescu (R. Iordăchescu—D. Vasiliu, D. Anastasiu—D. Ceaicovschi), 72 P.V. (—91 I.M.P.); 3. BRNO (Leitner—Hanke, Pelikan—Zoubek, Piomas—Fiala), 68 P.V.; 4. C.F.R. Cluj-Napoca (Kinos T.—Cobîrzan Gh., Csoma T.—Gyorkos I.), 65 P.V.; 5. TOPI (C. Neamțu, L. Neamțu, M. Elinescu, B. Hînculescu—G. Pavelescu), 63 P.V.; 6. I.S.P.C.A.I.A. — IAȘI (H. Patraulea—I. Frîncu, C. Navrot—M. Criveanu), 62 P.V.; 7. A.C.R. — Genazzini (L. Genazzini—R. Făgărășanu, P. Molnar—M. Mincu), 61 P.V.; 8. I.S.P.C.A.I.A. — (T. Ștefănescu—Pleacoff, Ciule D.—T. Abrudeanu), 61 P.V.

Cele două echipe fruntașe au dominat clar concursul fiind tot timpul în lupta pentru înțietate împreună cu valoroasa echipă clujeană.

Iată o donă interesantă din turul 2 de perechi — donă cu rezultate diferite — în care parul donei este 6 N.T. pe N.S. cu toate că aparent există două cărți perdante.

La cei 6 N.T. jucați de N atacul făcut de E cu cupă mică dă jocul chiar dacă nu se pune dama la prima levată. După 6 levate de treflă jocul se clasifică în sensul că E este schizat la caro, cupă și pică fiind obligat să rămînă cu 5 pică și R de cupă. Finalul de joc cu plasarea mîinii la E fiind simplu și spectaculos. Contractele jucate: 5 Dx, 6 Dx, 7 Dx de către V și 6 NT =, 6 NT (+1), 3 NT (+3, +4), 6 C. Ce părere aveți?

O altă donă foarte disputată și care a decis în runda 10 configurația clasamentului la echipe. Doneur S Vulnerabili E—V.

S — x
H — x x x
D — 10 x
C — ARV x x x x

S — R 10 x x x
H — R x
D — V 98 x x
C — D.

	N	E
V		S

S — A D V x x
H — V 10 9 x
D — A D 7 x
C —

S — x x
H — A D x x
D — R x
C — x x x x x

La una din mese licitația a fost destul de liniștită.

S	V	N	E
Kincs	Dumitrescu	Cobîrzan	Popovici
—	2 NT (1)	—	3 C (2)
—	3 S (3)	—	4 C (4)
—	4 H (5)	—	4 NT (6)
—	5 C (7)	—	6 S (8)

1) Bicolor nedeterminat fără treflă. 2) Forcing. 3) Bicolor caro — pică. 4) Cuc — bid forcing. 5. Cue — bid. 6) BW (cerere de ași). 7) Nu are ași. 8) Popovici se decide să riște căci pentru locul I are nevoie de victorie netă, iar meciul decurge în defavoarea echipei sale. Rezultat 6 S — 1 = 100.

În sala deschisă evenimentele s-au desfășurat abrupt, agresivitatea perechii Viteaz—Giosanu fiind răspîndită de rezultat.

S	V	N	E
Viteaz	Gyorkos	Giosanu	Csoma
5 C	(contra !)	3 C	contra
—	(! ?)	—	6 C

Rezultat 6 C1—7 = +700. Scor final 9—1 pentru echipa A.C.R. — Dumitrescu, scor care a adus-o pe primul loc, datorită faptului că, la egalitate cu echipa A.C.R. — Iordăchescu, a avut mai puține puncte I.M.P. pierdute.

M. CRIVEANU

O amplă acțiune pe scena Teatrului Național din Iași: Festivalul de artă teatrală, ediția I. Programul cuprinde reprezentații ale mai multor prestigioase trupe din țară, așiful anunțând participarea Teatrelor Naționale din Iași, Cluj-Napoca și Timișoara, a Teatrului Mic din București, a Teatrului Tineretului din Piatra Neamț, a Teatrului pentru copii și tineret din Iași, precum și a Operei Române din Iași. Spectacolele marchează în egală măsură atenția pe care repertoriile acestor instituții de teatru o acordă dramaturgiei clasice, cât și celei contemporane, autorilor români și valorilor universale. Piese de Caragiale, Moliere, Gogol, Delavrancea, alături de altele ale lui D. R. Popescu, Marin Sorescu, M. R. Iacoban, Ed. Covali și de cele ale lui Max Frisch și Al. Căsoni alcătuiesc o substanțială săptămână de teatru. Menționând că, la acestea, se adaugă și câteva dezbateri pe teme ale teatrului contemporan, salutăm aici inițiativa Comitetului pentru cultură și educație socialistă al județului Iași și a Teatrului Național „Vasile Alecsandri”.

Manifestări culturale

În cadrul manifestărilor culturale Dezbaterile „Contemporaneului”, organizate sub egida Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă Iași, în ziua de 30 nov., în aula Bibliotecii universitare „M. Eminescu”, prof. univ. dr. Damian Hurezeanu de la Academia „Ștefan Gheorghiu” din București a prezentat tema **O tribună socialistă înnoitoare — „Contemporaneul”**. Expunerea a fost urmărită cu un viu interes de un număr public — activiști de partid și de stat, cadre de conducere din întreprinderi și instituții ieșene, oameni ai muncii din întreprinderi, cadre didactice din învățământul superior și mediu, studenți și elevi.

Tot la Iași, în zilele de 29—30 nov., în aula Filialei ieșene a Academiei, s-au desfășurat lucrările simpozionului cu tema **Metode moderne în arheologia din R. S. România**, organizat de Institutul de Istorie „A. D. Xenopol”, în colaborare cu Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă, Universitatea populară Iași și Muzeul național de istorie din cadrul Academiei de științe sociale și politice a R.S.R. Prin profilul său, simpozionul este primul de acest fel din țară — destinat specialiștilor din domeniul arheologiei, care dezbate problemele cursului cu același titlu ce se desfășoară în cadrul Universității populare ieșene, condus de prof. dr. doc. M. Petrescu-Dimbovița. Comunicările, la care și-au adus contribuția specialiștii din Iași, Cluj-Napoca și Timișoara, au cuprins o tematică variată și s-au bucurat de o largă audiență.

Amatorii

Un alt festival-concurs (în mod cert, festivalurile — cu diferite semnificații și diferite structuri de organizare — devin eveniment la ordinea zilei) a avut loc într-o localitate a județului Botoșani, la Săveni. Îl consemnăm pentru că a cuprins echipe de amatori, însoțite de slujitori ai micilor scene, pentru că s-au reprezentat numai piese scurte (atenția acordată teatrului scurt trebuie totdeauna salutăată!) și pentru că poartă numele lui Mihail Sorbul.

„Poet din Caracal”

Dacă ne-am lua după emisiunile culturale ale televiziunii ar rezulta că, la ora actuală, activează, cu rezultate ce merită a fi cunoscute de întreaga țară, aproximativ 20 (douăzeci) scriitori. Dintre aceștia circa 8 (opt) sînt din București, 3 (trei) din Cluj-Napoca, 3 (trei) din Iași, 1 (unul) din Timișoara iar restul din celelalte localități, între care și Caracal. Apropo de Caracal, unde s-a desfășurat revista literar-artistică de joi, 27 noiembrie: trebuie să remarcăm că, de această dată, televiziunea a fost mai generoasă, făcîndu-le loc și pe micul ecran, nu numai în spectacol, poezilor locali. Ba mai mult, cineva a avut ideea de a le pune și eticheta „poet din Caracal”.

Cultura și progresul istoric

(Continuare din pag. 1)

rezolvate ce tin de însuși specificul fiecărei sfere în parte. Astfel, cultura științifică interesează deocamdată mai mult sub aspect pragmatic, decît ca fapt de cultură. Explicația este la îndemînă. Revoluția științifică-tehnică este un fenomen la care lumea de astăzi mai mult asistă, decît un proces istoric pe care să-l trăiască; ceea ce trăiește majoritatea oamenilor este nu fenomenul ca atare, ci efectele lui — latura pragmatică a fenomenului. Revoluția științifică-tehnică încă nu este asimilată ca fapt de cultură, ci reprezintă pentru cei mai mulți doar o chestiune de manipulare a efectelor ei — ca produse, ca instrumente pentru un uriaș operaționalism pragmatic.

În ce privește cultura umanistă — în sensul tradițional al termenului, și acest fenomen pare a fi un domeniu unde mai este încă de lucru. Idealul ei a fost întotdeauna unul orientat spre om — de aceea s-a și numit „umanist” vizînd perfecționarea „interiorului” ființei omenești. De peste două milenii și jumătate, rostul ei explicit — formulat ca ideal — a fost formarea omului ca „progres interior”, pe planul autodeterminării conștiinței de sine. Celebrul adagiu al antichității — „cunoaște-te pe tine însuși”, reluat mereu în succesiunea istorică a generațiilor, a continuat mereu să rămînă oarecum într-un plan

M O M E N T

probabil spre a nu fi confundat cu poezii din Coșabia sau din Roșiori de Vede. Sau cu ceilalți poeți prezenți în emisiune. Dar această scoatere în evidență mi se pare a semăna cu o discriminare pe care, indiferent de antecedente, credem că autorii respectivi nu o merită. Întrucît valoarea versurilor emise atît de poezii cu etichetă cît și de cei fără, era cam aceeași peste tot.

În câteva cuvinte

Amuzante preocupările de agricultor ale lui Liviu Rebreanu dezvăluite în File de jurnal („Lucafărul”): „am strîns 85 de ouă de la găinele noastre de joi pînă azi inclusiv”, împletite cu planurile scriitoricești: „în frigurile „Gorilei” care merge greu. Pentru romanul polițist „Eroul, Agatha Vasiliu”... Pentru „Minunea minunilor”; șeful guvernului e un inginer mare care crede în știință” — Și iar agricultură: „Lache și oamenii prășesc înția oară sfecla furajeră...”

● „Dacă arta are „diplomație” este tot mai faptul că provoacă lumii starea de bine, determină fapta de bine a acestei lumi și sînt foarte mulți oameni care merită să fie îndrăgiți și mult mai puțini cei care merită să fie criticați”, se confesează pictorul Sabin Balșa revistei studentești „Echinox” de la Cluj. Și în continuare: „Am hotărît că trebuie să pictez pe cei mai mulți. Ipoicizia este ceva care îmi repugnă organic” ● În perspectivă, o încercare ce merită osteneală la Teatrul Național din Iași: actorul Dionisie Vițeu în Chirița. Probabil în viitoarea stagiune, ce promise a se deschide cu „Apus de soare” de Delavrancea, cu Teofil Vălcu în Ștefan. ● Sculptorul Iftimie Birleanu a terminat statuia lui Penes Curcanul. Beneficiar: orașul Vaslui. ● Grafica lui Dan Hatmanu inspirată din aspecte ale Iașului vechi și nou, va constitui o expoziție a Bibliotecii române din New York.

N. IRMESCU

Caricaturile lui Viziteu

Să nu uităm, caricatura nu este lucru în sine, ci gen al graficii și nu poate abdica de la specificul de limbaj, cu toate serviciile, al acesteia: limpiditatea liniei pe albul ce uneori inhibă al hîrtiei, este sau trebuie să fie o imperioasă chemare la ordine. La ordine plastic. În acest sens, dacă e să socotim caricatura ca o entitate distinctă, atunci o putem socoti astfel doar ca stare de spirit. Firește, aceasta își pune amprenta asupra limbajului, care pentru a-i fi propriu necesită o modificare a viziunii prin modificarea formei, prin apărarea la o anume tipologie care în cazurile consacrate este constantă, prin ineditul ipostazei, schimbarea valorii semnificative sau de uz a unor obiecte, prin ineditul asocierii. Lucru verificabil în toate cazurile cînd termenul e folosit în sensul strict, și firește, și în cazul expoziției vasluienului Nicolae Viziteu, recent deschisă la Casa de cultură a tineretului și studenților din Iași. De aici și reductibilitatea în plan tehnic la genericul „concizie și claritate”. În fața lucrărilor, s-a simțit nevoia unei inscripții imperative și ezitarea putea fi doar între „Nu literatură prin semn, ci conștiința de sine a imaginii” și „Nu există artă majoră și artă minoră”. Fapt este că — din fericiere — grafica e mai ferită de agreabila cozerie a justificărilor de nuanță tehnicistă care să mascheze lipsa a ceva de spus. Ei bine, Nicolae Viziteu se constituie reporter al cotidianului, consemnînd nu arte întîmplări, anecdote, ci unele dintre mutațiile psihosociale produse. O notă distinctivă a caricaturii prezentate rezultă și din sistemul preluărilor. Incluziunea în sistemul propriu de valori se produce prin conferirea unei alte funcții ori calități. Pentru aceasta și pentru virtuțile de mestesug, creșt în caricatura practică de N. Viziteu, în puterea sa de selectare și prelucrare a informației, întru constituirea unui domeniu compensator, — cel al fantasticului realizat din lucruri și date reale —, un domeniu al lui „orice e posibil”, realizat grație aceluși mixtum

compozitum de maliție, aciditate, zîmber, lacrimă, poezie. Și mai cu seamă cred în caricatura sa pentru că-l implică: este reacție, este gest.

Steliana-Delia BEIU

Curier

Din partea cunoscutului artist Retas, originar din Hirliu, orașul care a sărbătorit de curînd semicentenarul unei glorioase Case de cultură, primim următoarele rînduri evocatoare:

Depart, învăluit în trecutul istoric țîrgul meu natal, Hirliu, psalmodiază pe frunza galbenă a toamnei încărcate de rod, amintirea unei copilării senine pe care n-o pot uita...

Ceva înainte de a prinde ochi, cam prin 1925 — cinci zeci de ani de atunci — înimoiși dascăli: soții Porușnicu, Lișman, Vidrighin, Ungureanu, Dimitriu și Scutaru, îndrăgostiți de lumina culturii și crezînd în miracolul ei, au inițiat numeroase manifestări artistice, punînd totodată bazele Căminului Cultural „Petru Rareș”. Copil, m-am îndesat din hrana lor spirituală, care făcea faimă țîrgului, și care aș zice că mi-a determinat și formarea carierei artistice de mai tîrziu.

Acum, împlîndu-se cinci zeci de ani ai Căminului Cultural, inima-mi bate la unison cu evenimentul și sufletul se întoarce spre cît de mult înseamnă un lăcaș de cultură într-un colț de țară, pectelînd cu cuvinte de omagiu, avîntat respect și deosebită prețuire, remarcabila înfăptuire a unei jumătăți de secol.

RETAS
artist-iluzionist

„Danubius — Galați '75”

În perioada 30 noiembrie — 30 decembrie, au loc la Galați manifestările politice, științifice și cultural-educative, înmănușiate sub genericul „Danubius—Galați'75”. Programul acestora se înscrie, prin problematica sa, ariei largi de acțiuni organizate sub îndrumarea Comitetului județean Galați al P.C.R., consacrate însușirii și aplicării în viață a sarcinilor cuprinse în documentele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român, își propune să polarizeze valențele județului pentru transpunerea în fapte a sarcinilor politice, economice și sociale înscrise în programul de educație socialistă a maselor, din 3—5 noiembrie 1971 și în Codul de principii și norme ale vieții și muncii comunistilor, ale eticii și echității socialiste.

Octav ENICEICU

Precizare

În nr. 48 al revistei România literară, Al. Piru creionează un „profil” al poetului Corneliu Sturzu. Ne informează în legătură cu debutul său, enumeră culegerile tipărite de-a lungul anilor, subliniază succesele încreștate de scriitor, spicuiește de ici-colo, versuri reprezentative sau presupuse ca atare.

Toate bune și utile, dar la urmă încheie: „Romanul Vatra legendelor n-a convîns”.

Care roman? După cît se știe, Corneliu Sturzu n-a scris nici un roman cu acest titlu. Este vorba, fără îndoială, de romanul Vatra legendelor (Albatros, 1970) al lui Constantin Sturzu, un talentat scriitor fîlțicencian, născut la Rotopănești, mort prematur chiar în anul apariției romanului său.

Dacă presupunerea noastră e întemeiată e bine să mai știm că ceea ce s-a publicat sub titlul Vatra legendelor nu e decît o mică parte dintr-o amplă construcție epică în care regeratul prozator a încercat să reînvie momente eroice din trecutul poporului nostru. Publicat în integralitatea sa, așa cum a fost conceput, romanul lui Constantin Sturzu ar avea poate mai multă putere de convingere.

V. G. POPA
Fîlțiceni

Despre o întrecere

Pînă nu de mult radioul era socotit drept o victimă a sorei lui mai mici, televiziunea. Iată însă că faptele demonstrează lipsa de consistență a teoriei. Specialiștii au înțeles că, atît timp cît fiecare își vede de îndeplinirea propriei misiuni în mod cît mai interesant și atractiv, nu există concurență decît în sensul cel mai bun al cuvîntului. (O astfel de concurență nici nu strică. Ba dimpotrivă!). Doi teoreticieni ai respectivelor probleme (și această problemă are, firește, teoreticienii săi) belgianul Robert Wangermée și americanul Paul Burton au demonstrat că numărul ascultătorilor este în creștere. De ce? Din cinci considerente. În primul rînd este vorba de creșterea cantitativă a emisiunilor de actualități însoțită de o serioasă creștere calitativă (redactarea alertă, personalizarea buletinelor de știri — după exemplul televiziunii — îmbinarea judicioasă cu emisiunile muzicale). În al doilea rînd, radioul a cîștigat ascultători datorită dezvoltării pe care au luat-o stațiile locale. Al treilea considerent este legat de apariția în programele radio a unor documentare sonore axate pe probleme sociale stringente. Dezvoltarea producției de automobile este socotită și ea un factor important, statisticele demonstrînd că posesorii de mașini se află cel puțin o oră jumătate pe zi în contact cu radioul. Și în fine, al cincilea argument esențial — schimbarea accentelor pe orele de program (emisiunile de vîrf incluse dimineața și după amiază, înainte de începerea marilor emisiuni TV, reconsiderarea programelor de noapte etc.).

După cum scrie un sociolog: „victimă” se comportă excelent. Ba se poate spune că în unele cazuri face ea... victimă.

Alexandru STARK

Top Cronica — RTv. Iași

nr. 45

Secția română

1. De-ai fi tu (Salcia) — Sergiu Zagardan.
2. Mă-nțorc la tine — F.F.N. 3. Balada — Marina Voica + Margareta Pîslaru.
4. Norul — SFINX.
5. Balaurul — PİOENIX.
6. Horă de băieți — SFINX.
7. Serenada din zori — Angela Simileă.
8. Floarea de cîreș — AMICI.
9. Mare, tu — Mihaela Mihai.
10. Inelul soarelui — Dida Drăgan.

Secția străină

1. Dialog — Romina Power + Albano.
2. Un anume fel — Angelica Mann.
3. Rumore — Raffaella Carrà.
4. Italian — ADAMO.
5. Meal ticket — Elton John.
6. Să mă iubești mult — Sarolta Zalatnay.
7. If you don't know — Maggie Bell.
8. Am vrut totuși să știu — KREIS.
9. Dacă mă iubești — Claude François.
10. Takes two to tango — Ray Charles + Betty Curtis.

Spectacole — concerte

SALA TEATRULUI NAȚIONAL „VASILE ALECSANDRI”. Festivalul de artă teatrală. Vineri, 5 dec., ora 19,30: Don Juan (Teatrul Național „V. Alecsandri”). Sîmbătă, 6 dec. ora 15,00: Povestea vorbii de A. Pann (Teatrul pentru copii și tineret); ora 19,30: Madame Butterfly (Opera română Iași). Duminică, 7 dec., ora 10,00: Burghezul gentilom; ora 19,30: Insemnările unui nebun (Teatrul Național „Vasile Alecsandri”). Luni, 8 dec., ora 16,00 și 19,30: Pasărea Shakespeare (Teatrul Național Cluj-Napoca). Joi, 11 dec., ora 19,30 Copacii mor în picioare. Vineri, 12 dec., ora 19,30, Insemnările unui nebun.

OPERA ROMÂNĂ. Miercuri, 10 dec., ora 19,30: Traviata.

FILARMONICA MOLDOVA. Vineri, 5 dec., ora 20,00: Concert simfonic. Dirijor Remus Georgescu, solist Bojidar Noev (Bulgaria) — pian. În program: R. Georgescu — Exorcism — pentru flaut și orchestră de coarde. Solist Corneliu Vieru; Grieg — Concert pentru pian și orchestră; Bruckner — Simfonia a III-a.

EXPOZIȚII. Filiala Academiei — Ecaterina Pop Petrovici (grafică), Galeria Cupola — Călin Alupi (pictură) Casa tineretului — Nicolae Viziteu — caricatură.

MUZEUL DE LITERATURĂ AL MOLDOVEI. (Casa V. Pogor). Vineri, 5 dec., ora 17,00: Cenaclul literar „Junimea”, (invitat, poetul Ioanid Romanescu). Miercuri, 10 dec., ora 18,00: Prelecțiunile „Junimii” — conferințiază acad. Const. C. Giurescu. Joi, 11 dec., ora 18,00: „Cîntare patriei și partidului”, (recital liric); ora 19,30: vernisajul expoziției Tradiții ale presei progresiste ieșene.

CINEMATOGRAFE. Victoria (8—14 dec.) Marele Gatsby I—II (S.U.A.); Desenul (R.S.R.). Republica: Ultimul act (It.); Salba de pe Ot (R.S.R.). Copou: O anchetă (R.P.P.); Mărturie din țara de piatră (R.S.R.); O picătură în mare (U.R.S.S.). Tineretului, 8—10 dec. B. D. la munte și la mare (R.S.R.); Variațiuni pe aceeași temă, (R.S.R.), 11—14 dec. Emigrantul (It.); Pe orice căi, (R.S.R.), 8—14 dec. Program de desene animate nr. 31, (pentru copii). Zărași, 8—10 dec. Evadarea (R.S.R.); Zgomotul și omul, (R.S.R.), 11—14 dec. Ziua cea mai lungă I—II, (S.U.A.); Aparenta nemăsurare a unui transatlantic, (R.S.R.), 8—14 dec. Trăind în libertate, (pentru tineret), (ENGL). Nicolina: 8—10 dec. Străbunii, (R.S.R.), 8—14 dec. Program de desene animate nr. 42, (pentru copii). 11—14 dec. Toamna bobocilor, (R.S.R.), Napoca romană, (R.S.R.).

CASA TINERETULUI, Marți, 9 dec., ora 19,00, sala „Azur”, Serile Euterpei; ora 20,00: spectacol de muzică Folk cu formația „Universitas”. Miercuri, 10 dec., ora 19,00, sala „Tricolorul”. Cadran politic internațional — Carta O.N.U. Joi, 11 dec., ora 20,00 Spectacol cu Capcană pentru un om singur, de Robert Thomas (regia Eugenia Nedelcu). Vineri, 12 dec., ora 19,30, sala „Azur” Oameni de seamă: Miron Costin și umanitatea.

PROGRAMUL I

SÎMBĂTĂ, 6 DECEMBRIE

11,00 O viață pentru o idee: Victor Babeș (I). 11,30 Eroi îndrăgiți de copii. 11,55 Teledinamica. 13,30 Moment folcloric. 13,40 Imagini din Finlanda. 13,55 Telex. 14,00 Magazin sportiv. 15,50 Cîntare omului. 16,10 Virstele peliculei. 17,00 Club T. 17,45 Hockey pe gheață România — R.D.G. În pauză Caleidoscop cultural artistic. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telex-jurnal. 20,00 Telediclopedia. 20,45 Publicitate. 20,55 Mannix. 21,40 24 de ore. Săptămîna sportivă. 22,00 Întîlnirea de la ora 10.

DUMINICĂ, 7 DECEMBRIE

8,30 Deschiderea programului. 8,40 Cravatele roșii. 9,35 Dakarti. 10,00 Viața satului. 11,15 Ce știm și ce nu știm despre. 11,45 Bucuriile muzicii. 12,30 De străji patriei. 13,00 Telex. 13,05 Album duminical. 15,35 Succese ale artei românești peste hotare. 16,15 Magazin sportiv. 17,15 Duete celebre din opere. 17,30 Drum de glorie. Concurs pentru tineret dedicat sărbătoririi a 100 de ani de la cucerirea independenței de stat a României. 18,40 Oameni și funiculară. Reportaj Tv. 19,00 Lumea copiilor. 19,30 Telex-jurnal. 20,00 Film artistic: Poliția sub acuzare, (prod. a stud. franceze). 21,45 Seară de romanețe: Omagiu lui Vasile Alecsandri. 22,00 24 de ore. 22,10 Duminică sportivă.

LUNI, 8 DECEMBRIE

16,00 Telescoala. 16,30 Emisiune în limba maghiară. 19,00 Familia. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telex-jurnal. 20,00 Cel mai bun continuă. 20,50 Să muncim și să trăim în chip comunist. Emisiune pentru tineretul de pe șantierul Rîul Mare. 21,20 Familia Thibault. 22,10 24 de ore.

MĂRȚI, 9 DECEMBRIE

9,00 Telescoala. 10,00 Arta plastică. 10,20 Film artistic: O stea de primă mărime (reluare). 11,35 Bărașanul fără ciulin. Reportaj Tv. 11,50 Telex. 16,00 Campionatul mondial de handbal feminin: România — Ungaria. 17,00 Telex. 17,05 Scena. 17,25 Pentru sănătatea dv. 17,35 Poem reșitean. Spectacol muzical-literar-coregrafic — Partea a II-a. 18,00 Lecții Tv. pentru lucrătorii din agricultură. 18,30 Melodii populare. 18,40 Teleglob: De-a lungul Vîstulei. 19,00 Actualitatea cultural artistică. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telex-jurnal. 20,00 Foileton satiric. 20,30 Seară de teatru: Mincinosul de Carlo Goldoni. 22,30 24 de ore.

MIERCURI, 10 DECEMBRIE

9,00 Telescoala. 10,00 Să trăim și să muncim în chip comunist. 10,25 Biblioteca pentru toți. 11,15 Întîlnire cu opera. 11,30 Oameni și funiculară. 11,50 Telex. 14,00 Fotbal: Universitatea Cluj-Napoca — Olimpia Satu Mare. 15,50 Muzică populară. 16,00 Telescoala. 16,30 Curs de limba rusă. 17,00 Telex. 17,05 Pentru timpul dv. liber vă recomandăm... 17,20 La volan. 17,30 Mult e dulce. 17,50 Plai de țară strămoșesc. Emisiune de cîntece. 18,00 Lecții Tv. pentru lucrătorii din agricultură. 18,30 Tragera Pronoexpres. 18,40 Gala maestrilor. 18,50 Tribuna Tv. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telex-jurnal. 20,00 Teledinamica: Copernic (prod. a stud. poloneze și DEFA Berlin). 22,10 24 de ore.

JOI, 11 DECEMBRIE

16,00 Telescoala. 16,30 Curs de limba germană. 17,00 Telex. 17,05 Din țările socialiste. 17,55 Campionatul mondial de handbal feminin: România — U.R.S.S. 18,15 Emisiune pentru tineret. 18,40 Publicitate. 18,45 Universitatea Tv. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telex-jurnal. 20,00 Teledicativ. 20,20 Mai aveți o întrebare? 21,00 Concert perpetuum extraordinar — partea a doua — 21,30 Revista literar-artistică Tv. 22,10 24 de ore.

VINERI, 12 DECEMBRIE

16,00 Telescoala. 16,30 Curs de limba engleză. 17,00 Emisiune în limba germană. 18,45 Tragera Loto. 18,55 Din lumea plantelor și animalelor. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telex-jurnal. 20,00 Revista economică Tv. 20,25 Film artistic: Vedere de pe pod (prod. americană). 22,10 24 de ore.

SÎMBĂTĂ, 13 DECEMBRIE

11,00 O viață pentru o idee: Victor Babeș (II). 11,20 Teledinamica (reluare). 13,30 Campionatul mondial de handbal feminin: România — Iugoslavia. 14,30 Portativ '75. 15,00 Telex. 15,05 Bucureștii necunoscuți. 15,20 Preferințele dv. muzicale sînt și preferințele noastre. 16,10 Virstele peliculei. 16,55 Imagini din Malta. 17,05 Caleidoscop cultural artistic. 17,25 Club T. 18,20 Cîntecul Deltei. Emisiune de cîntece, versuri și dansuri din Delta. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telex-jurnal. 20,00 Telediclopedia. 20,45 Publicitate. 20,50 Mannix. 21,40 24 de ore. 21,50 Săptămîna sportivă. 22,00 Întîlnirea de la ora 10.

O.N.U. și realitățile lumii contemporane

Propunerile României privind democratizarea și îmbunătățirea întregii activități a O.N.U., întărirea rolului acesteia în realizarea colaborării între toate statele, pornesc de la faptul real că în abordarea și soluționarea problemelor lumii contemporane — atît cele politice cît și cele economice — umanitatea nu dispune de un mecanism instituțional mai reprezentativ decît O.N.U. Dar pentru a putea face față acestor mari răspunderi, O.N.U. trebuie să-și îmbunătățească substanțial activitatea, să reflecte în mod corespunzător realitățile societății contemporane.

Orice mecanism instituțional, la un anumit interval de timp, atunci cînd obiectiv se impune aceasta, se cere a fi revizuit, îmbunătățit pentru a fi eficace în realizarea scopurilor ce au stat la baza înființării lui. Este tocmai ceea ce se impune în momentul de față Organizației Națiunilor Unite.

Fără îndoială pe parcursul înființării sale, O.N.U. a avut momente de activitate pozitivă, constituind cadrul în care au fost dezbătute probleme importante ale relațiilor internaționale și oferind posibilități de cunoaștere a intențiilor și intereselor reciproce ale statelor. Dar O.N.U. a fost înființat în 1945, imediat după terminarea celui de-al doilea război mondial și fără îndoială că activitatea și structura ei avea să reflecte raportul de forțe din acea perioadă, structura politico-statală a societății internaționale de atunci. Modul de a concepe atunci relațiile internaționale, în care fenomenul de dependență era ceva normal, în care asociații de genul „state mari — state mici” sau „state amice — state inamice”, „state dezvoltate”, „popoare care nu se pot guverna singure” erau elemente dominante, s-a reflectat în mecanismul instituțional prevăzut de Cartă și în înseși prevederile și formulările ei. Toate acestea au determinat ulterior apariția unor neajunsuri în activitatea O.N.U. Dacă, cu bună credință se privește retrospectiv activitatea O.N.U., plecîndu-se de la considerentul importanței acestei organizații, a posibilităților care le poate oferi pentru găsirea unor soluții rapide și eficace în rezolvarea problemelor lumii de astăzi, nu se pot trece cu vederea aceste minusuri în activitatea ei. Sînt mărturii în acest sens ineficiența unor hotărîri ale O.N.U., aplicarea parțială a unor prevederi ale Cartei, discuțiile și dezbaterile îndelungate rămase fără rezultate practice, eficiente, eludarea discuțiilor și rezolvării în cadrul O.N.U. a unor conflicte grave sau a unor fenomene economico-sociale mondiale și abordarea lor în afara organizației și chiar inițierea unor acțiuni sub egida O.N.U. care erau departe de spiritul și prevederile Cartei.

Cei 30 de ani care au trecut de la înființarea O.N.U. au adus importante transformări și mutații cantitative și calitative pe plan internațional. Astăzi sînt 143 de state membre ale O.N.U., față de 51 existente la întemeierea sa. Aceste mutații vizează atît structura politico-statală a lumii, conceptul de securitate internațională, cît și conținutul relațiilor internaționale. Așa după cum se subliniază în documentul prezentat de România la O.N.U., apariția noilor țări socialiste, a noilor state independente pe harta lumii, ca urmare a destrămării colonialismului, reglementarea unor situații decurgînd din încheierea celui de-al doilea război mondial, perfectarea unor tratate de pace, a numeroase tratate și înțelegeri internaționale, încheierea cu rezultate pozitive a Conferinței de securitate și cooperare în Europa, intensificarea participării tuturor statelor, indiferent de potențialul lor economic sau militar, la dezbaterile și soluționarea problemelor lumii contemporane, cadru în care rolul țărilor mici și mijlocii se evidențiază tot mai pregnant, sînt realități care au modificat radical raportul de forțe pe plan internațional, în comparație cu cel existent în momentul înființării O.N.U. În afară de aceasta, existența unor probleme complexe și stringente ca cele referitoare la continuarea cursului inarmărilor, la fenomenele de criză și instabilitate economică, la decalajele economice existente, impune în mod imperios îmbunătățirea și democratizarea activității O.N.U., adaptarea ei la cerințele și problemele lumii contemporane. Astăzi fenomenul de interdependență, determinat de nivelul de dezvoltare a umanității, a înlocuit fenomenul de dependență existent în momentul creării O.N.U. Astăzi nu pot exista decît raporturi de cooperare între egali, egali în discutarea și găsirea soluțiilor, egali în obținerea avantajelor, a beneficiilor. Acum este momentul, avînd în vedere și amplul curent existent în favoarea instituirii unei noi ordini economice și politice internaționale, ca să se înlăture contradicția ce se manifestă între prevederile Cartei și evoluția lumii contemporane.

În acest context documentul difuzat la Națiunile Unite, document ce exprimă poziția României cu privire la îmbunătățirea și democratizarea activității O.N.U., la întărirea rolului său în realizarea colaborării între toate statele, fără deosebire de orînduire socială, se relevă ca o importantă contribuție a țării noastre la edificarea unor noi relații în viața internațională.

Const. ANDRONOVICI

Ingmar Bergman este una dintre cele mai proeminente figuri ale cinematografului contemporan. Mai mult ca oricare alt regizor, el a adus filmul la rangul de artă, determinîndu-i pe cei mai sofisticăți intelectuali și esteți, ostili cinematografiei, să devină fani ai acestei arte. Filmele lui Bergman întregesc o emulanță sobrietate, temele alese de el fiind dintre cele mai importante cu care este confruntată lumea contemporană. Personalitatea lui Bergman, caracterizată de o inteligență cu profunzimi geniale și o deosebită sensibilitate, a fost și este considerată încă de o irezistibilă forță. de un desăvîrșit autocontrol, în ciuda esului „Ce înseamnă a face film” — un fel de răspuns la numeroase chestionare și întrebări pentru diferite interviuri. Aflăm, în acest eseu, pe omul Bergman, torturat de ideile și frământările sale, aparent fragil în fața dificultăților de tot felul pe care le are de întîmpinat un regizor de film, dar întotdeauna de o nebanuită ambiție. Redăm mai jos, cîteva fragmente din acest eseu, publicat de revista franceză „Cahiers du Cinema”, și reluat în volumul „Interviuri cu regizori de film” editat de Andrew Sarris.

„A face film” este pentru mine o necesitate a naturii mele, o nevoie comparabilă cu foamea și setea. Unii oameni se autoexprimă scriind cărți, cătărîndu-se pe munți, bătîndu-și copiii sau dansînd samba. Se întîmplă ca eu să mă exprim pe mine însumi făcînd film.

În „Sîngele unui poet”, marele Cocteau ne prezintă alter-ego-ul său, alergînd pe coridorul unui hotel de coșmar și ne face să ne furișăm privirea după fiecare ușă la acele halucinante auto-proiecții care constituie „eu”-l său. Fără a pretinde a egaliza personalitatea mea cu cea a lui Cocteau, m-am gîndit să vă conduc într-o călătorie prin studiourile mele intime, acolo unde filmele se desfășoară în invizibil. Mi-e teamă că vizita vă va dezamăgi: aparatura este împrăștiată peste tot, deoarece proprietarul ei este prea ocupat de afaceri ca să mai găsească timp să facă ordine prin aceste lucruri. În plus, lumina e destul de slabă în anumite locuri și unele uși au pe ele înscris cu îndrăzneală NU INTRAȚI. În final, însuși ghidul se întrebă ce este demn de a fi prezentat...

...Între micile dreptunghiuri perfecte care formează pelicula de film, aparatura trece prin fața lentilelor și ne aruncă într-o completă întunecime, înainte de a ne readuce la lumină cu următorul dreptunghi. Cînd aveam zece ani și am pornit prima mea lanternă magică — cu lampa ei de petrol și cu filmele ce se repetau la nesfîrșit — găseam fenomenul de mai sus misterios și tulburător. Chiar și astăzi, simț în mine tulburarea nervoasă a copilăriei, cînd îmi dau seama că nu sînt altceva decît un iluzionist, deoarece cinematograful există datorită unei imperfecțiuni a ochiului omenesc — incapacitatea sa de a percepe separat tablourile care se succed rapid și care sînt în esență similare. Am calculat și am văzut că, dacă văd un film de o oră, stau, de fapt, în întuneric absolut timp de 20 de minute. Cînd fac un film trăiesc vina de fraudă; folosesc un aparat construit pentru a cîștiga de pe urma unei imperfecțiuni fizice omenești, un aparat datorită căruia port

INGMAR BERGMAN:

Ce înseamnă a face film

publicul, ca pe un pendul, de la o stare extremă la alta; îi fac pe oameni să ridă, să plîngă, să zîmbească, să creadă în legende, să se indigneze, să fie ofensați, să se entuziasmeze, să devină apatici sau să caște de plictiseală. Așa că nu sînt mai bun decît — considerînd că publicul este conștient că-l păcălesc — un iluzionist. Este aici, sau ar trebui să fie, sursa unui insolubil conflict moral pentru toți cei care fac sau vînd filme...

...Diferența între noi și cei ce muncesc în alte domenii constă în principal în faptul că brutalitatea se manifestă, mai deschis, dar într-un mod în care devine avantajos. Pierderea echilibrului pentru cel ce face film are consecințe mai drastice decît o are același lucru pentru dansatorul pe sîrmă sau acrobatul care face numărul sub cupola cercului, fără plasă. Și pentru unul și pentru celălalt riscul este același: căderea și moartea. Fără îndoială, veți crede că exagerez: a face un film nu este chiar atît de periculos! Cu toate acestea, țîn la afirmația mea: riscul este egal. Chiar

dacă cineva pare magician, nu poate totuși să inducă în eroare pe producători, directori de bancă, proprietari de cinematografe sau pe critici, atunci cînd publicul nu merge să vadă un film și să dea banii din care își cîștigă traiul producătorii, directorii de bancă, proprietarii de cinematografe, criticii și... chiar magicienii.

Vă pot cita un exemplu, o experiență de-a mea, a cărei rememorare încă mă face să tremur și în care mi-am pierdut aproape echilibrul. Un producător neobișnuit de curajos a investit banii într-un film de-al meu care, după un an de activitate intensă a apărut sub titlul de „Noapte goală” („Gycklarnas afton”). Critica a fost, în general, nefavorabilă, publicul s-a ținut de-o parte, producătorul și-a calculat pierderile, iar eu, eu a trebuit să aștept mai mulți ani înainte de a obține un alt contract. Dacă voi face alte două sau trei filme cu pierderi financiare, producătorii vor trage justificat concluzia că nu mai are rost să-și piardă banii pe talentul meu. Așa, aș deveni imediat suspect, un ghinionist, și aș avea timp suficient să reflectez asupra așa-ziselor mele talente artistice: dar magicianul ar fi lipsit de aparatul său.

Cînd eram mai tînăr, nu cantonam în incertitudini. Munca era un joc pasionant și, fie că rezultatele aveau succes sau nu, reluam lucrul asemenea unui copil care face castele de nisip. Dansatorul din mine își continua dansul pe sîrmă, inconștient și deci fără grijă față de abisul ce se căsca pînă la pămîntul bătătorit al ringului de circ. Dar jocul s-a transformat într-o luptă amară. Dansul pe sîrmă este acum făcut cu conștiința deplină a pericolului, iar punctele unde este legat cablul se numesc frică și incertitudine. Fiecare gest necesită toată energia și toate resursele mele. Creația a devenit, sub efectul cauzelor, nu atît interioare, cît exterioare și economice, o datorie impusă. Eșecul, critica, indiferența publică fac astăzi răni mult mai dureroase. Rănilor le trebuie timp să se vindece, cicatricile sînt mai adînci și durează mai mult.

Înainte de a începe un proiect, sau imediat după ce l-a început, Jean Anouilh obișnuia să se concentreze asupra unui joc pentru a-și exorciza frica. El își spunea: „Tata este croitor; pentru el este o plăcere să vadă ce i-au creat mîinile: pantaloni frumoși sau o haină elegantă. Este plăcerea și satisfacția artizanului, mîndria omului care-și cunoaște meseria”. Și eu fac la fel. Recunosc jocul, îl joc adesea și reușesc să mă amăgesc pe mine și pe alții, chiar dacă acest joc are rolul unui sedativ ineficient: „Filmele mele sînt o treabă bună. Sînt devotați, conștienți și extrem de atenți la detalii. Lucrez pentru contemporanii mei și nu pentru eternitate; mîndria mea este mîndria artizanului.

Totuși, știu că, dacă vorbesc în felul acesta, o fac pentru a mă amăgi și o neliniște necontrolabilă strigă: „Ce ai făcut care să dureze? Este în filmele tale un singur metru de film demn de a intra în posteritate, o singură trăsătură, o singură situație care este, într-adevăr și indiscutabil, adevărată?” Și trebuie să răspund acestei întrebări — poate încă sub efectul unei iradicabile lipse de loialitate, dar sincer: „Nu știu, sper”.

Trad. de AL. PASCU

Ensemble 6: Fascinația realității

În Anuarul internațional pentru literatură al Academiei bavareze (cum este subtitrată publicația editată de H. Piontek și C. Podewils) figurează nume de rezonanță: Auden, R. Alberti, Beckett, Char, Calvino, E. Ionescu, Malraux, Neruda ș.a. Dintre autorii germani consacrați nu lipsește aproape nici unul. Programul anuarului este „să facă vizibil un sistem de relații internaționale pe baza contribuțiilor originale și reproducerea anticipativă a unor fragmente din lucrări mai ample. Textele incluse în volumele anuarului (poezie, proză, eseu) intenționează să ilustreze situația de moment a literaturii moderne. Unicul criteriu pentru selectarea textelor e calitatea lor”.

Noul număr al publicației menționate (Ensemble 6, München, 1975) nu desminte ambițiile programului: din nou se prezintă un material poetic foarte bogat; din nou varietatea e substituită unei idei directoare; și din nou se semnalează o multitudine de texte reproduse în original (Saint-John Perse, F. Ponge, Ted Hughes, M. Hamburger, Leopold S. Senghor) și în traducere germană, subliniînd prin polilingvismul lor caracterul internațional al publicației. Pe lîngă autorii deja citați, mai întîlnim pe I. Bachmann, Hilde Donim, J. Becker, E. Arendt, dintre scriitorii germani, precum și pe japonezul

Osamu Dazai, pe elvețianul C. J. Burckhardt, pe francezul Ph. Jaccottet și pe poeta de expresie germană din România Irene Mokka.

În intenția sa, Ensemble 6 continuă tematica numărului anterior. Am putut să observăm acolo o orientare a interesului spre tot ce se leagă de figura poetului. Această căutare a realității numite „poet” a fost materializată în Ensemble 5 prin jurnale intime (Neruda), prin scrisori fără pretenții literare (Chr. Lavaut), prin poezii-portrete (Kunze), prin încercări vizînd situația socială a poetului (R. Hochhuth). Creația literară a manifestat astfel înclinația de a deveni document uman, martor al existenței de netăgăduit a personajului „autor”.

Ensemble 6 continuă așadar un drum început: folosește postumele unor autori consacrați și le citează ca pe documente de viață. Astfel, întîlnim scrisorile filozofului C. J. Burckhardt și relatările despre persoana cunoscutei poete austriece J. Bachmann, însoțite de adnotările ei pe marginea unei proiectate reviste literare internaționale.

Mai consemnăm o poezie-portret dedicată lui I. Bachmann, eseu-dialog cu Thomas Mann al cunoscutului poet Holthusen și poeziile autoreflexive ale Irenei Mokka.

În Ensemble 6 nu lipsesc compartimentele tradiționale: rubrica poeziei din R.D.G., cu o mare revelație: tînărul Wulf Kirsten — critic, nesățios, aproape de meandrele prezentului, stăpîn pe arta sa. Eseul e reprezentat de H. Maier cu o analiză competentă a coordonatelor sociale și estetice ale artei contemporane; R. Wuthenow relatează despre factorii decisivi ai romanului japonez de azi etc.

H. FASSEL

ÎNTRERINDEREA DE POMPE BUCUREȘTI

Lichidarea immobilizărilor financiare, premiză favorabilă accelerării rotației mijloacelor circulante

Acționându-se concret în direcția perfecționării aprovizionării tehnico-materiale și implicit a relațiilor contractuale, se întărește rolul contractelor economice ca instrument util și eficient de planificare, urmărindu-se stricta corelație a bazei materiale cu cerințele imediate și de perspectivă ale producției și pe această cale o accelerare a vitezei de rotație a fondurilor circulante.

La întreprinderea de pompe București, unitate etalon a economiei naționale, eficiența reprezintă un criteriu

determinant în ansamblu de probleme — principala direcție de concentrare a eforturilor constituind-o utilizarea rațională și oportună a fondurilor bănești.

Este util să se cunoască că preocupările intense pentru găsirea și introducerea celor mai dinamice forme în direcția echilibrării balanței financiare, se conjugă armonios cu acțiunea permanentă de redimensionare a stocurilor de materiale, stabilindu-se un raport operativ, elastic și direct între resurse și necesar, între baza materială (existen-

tă și contractată) și sarcinile de producție pentru exercițiul de plan.

Ținând seama de o multitudine de factori economici (utilizarea mai eficientă a normelor de consum, reducerea consumurilor specifice, înlăturarea risipei, schimbarea conjunkturală a unor repere de fabricație) apar resurse importante, suplimentare, în baza materială a întreprinderii, formându-se un excedent temporar de materiale și piese de schimb.

Economiștii acestei întreprinderi cunoscând efectele

immobilizărilor financiare, intenționează valorificarea și repunerea în circuitul economic a unei variate game de electromotoare, aparataj electric, rulmenți, laminate feroase și neferoase, asigurând premise favorabile pentru accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor bănești.

În scopul informării celor interesați, redăm cele mai importante repere aflate în stoc disponibil la această unitate:

Denumirea materialului	Caract.	U/M	Cant.	P/U	Total valoare
Electromotor 615x3000x2/3		buc.	1	380	380
1,1x1500x2/3	AS1	"	1	550	550
1,1x1500x380 IP54	N90	"	1	580	580
1,5x1500x500	O3	"	3	700	2.100
2,2x3000x2/3	IP54	"	6	800	4.800
2,8x40 V	"	"	1	820	820
4x1500x380	MPE	"	21	1.150	24.150
7,5x1000x500	"	"	1	2.470	2.470
7,5x1500x500	ELP6	"	1	1.850	1.850
7,5x1500x500	M132	"	3	1.850	5.550
13x3000x500	AS1	"	2	2.805	5.610
32x6000x2/3	"	"	1	17.000	17.000
110x500x2/3	"	"	1	46.700	46.700
13x1500x380 vertical	ELP6	"	1	2.987	2.987
18,5x1500x2/ vertical	"	"	8	4.130	33.040
18,5x3000x3/6 vertical	"	"	4	4.000	16.000
22x1000x3/6 vertical	B5	"	2	5.290	10.580
55x1000x3/6 vertical	"	"	1	13.000	13.000
7,5x1500x500	AE	"	1	5.200	5.200
7,5x3000x500	AE	"	1	5.000	5.000
17x1500x500	AE	"	1	9.000	9.000
15x1000x2,5 vertical	AE	"	1	4.000	4.000
7,5x1000x2,3 vertical	AE	"	1	6.300	6.300
55x1500x500 vertical	AE	"	6	13.500	81.000
12x5000x360 Exszy	"	"	13	5.486	71.318
40x3000x220	AO2	"	1	7.600	7.600
17x1500x380	SP	"	3	6.908	20.724
Motor fierăstrău	"	"	34	2.411	81.974
Electromotor 0,55x3000x220 Exp.	AM1	"	88	713	64.504
0,75x1500x3/6 Exp.	"	"	6	505	3.030
Electromotor 2,2x3000x3/6 Exp.	"	"	6	830	4.980
11x3000x2/3 Exp.	"	"	16	2.770	44.320
2,2x1000x2/3 Exp. TM.	"	"	2	1.340	2.680
Aparataje TPS 580/6	"	"	2	11.850	23.700
" pornire 650/5	"	"	2	10.360	20.720
" TPS 1600/6	"	"	10	14.850	148.500
" TPS 2500/6	"	"	6	22.600	135.600
Reostat pentru motor	"	"	3	2.000	6.000
Electromotor 11x3000x380	"	"	2	2.700	5.400
17x1500x220	"	"	1	3.800	3.800
Contactori cu ampermetru 25A	"	"	1	644	644
Carburator pt. motor S	"	"	1	247	247
Reductoare V 200x315	"	"	5	8.125	40.625
Aparataje electrice defecte	"	"	1	42.900	42.900
MUF 520x600x6000	"	"	2	158.000	316.000
Electromotor 10x1000x380 defect.	"	"	1	3.170	3.170
Oțel aliat 13 CN 30	Ø75 mm	kg.	344	0,15	5.160
" 14 CN 12	Ø80 mm	"	1.421	7,05	10.018
" 18 CN 10	Ø80 mm	"	635	6,50	4.128
" 13 CN 30	Ø120 mm	"	576	8,00	4.608
" 13 CN 30	Ø130 mm	"	2.083	8,55	17.810
" 13 CN 30	Ø140 mm	"	2.667	0,55	1.467
" 13 CN 30	Ø150 mm	"	1.279	8,75	11.192
Oțel pătrar 13 CN 35	Ø220	"	1.823	7,90	14.402
" OL 38	Ø250	"	6.196	3,00	18.590
" OLC 45	Ø250	"	347	3,50	1.215
" OL 60	Ø250	"	855	3,00	2.565
" OLC 35	Ø250	"	527	3,00	1.581
" OL 37	Ø260	"	1.858	3,05	5.667
" OL 37	Ø300	"	2.580	3,50	9.030

Denumirea materialului	Caract.	U/M	Cant.	P/U	Total valoare
Oțel pătrat MOCN 15	Ø300	kg.	392	10,50	4.116
Oțel hexagon 25 MOC 11	H 55	"	458	6,20	2.859
Tablă neagră OL 50	80 mm	"	440	4,50	1.960
Tablă manganoasă G 65	4 mm	"	685	5,70	3.904
Tablă inox etarif	12 mm	"	135	49,85	6.730
Tablă inox W 4541	12 mm	"	388	53,20	20.641
Țeavă construcții	121x5	"	335	4,90	1.642
"	133x14	mc.	32,67	185,50	6.047
"	133x14	kg.	882	4,50	3.960
"	140x18	"	569,100	4,50	2.561
"	159x9	mc.	30,49	153,00	4.665
"	159x12	kg.	1.339	4,50	6.026
"	178x22	mc.	81,27	430	34.946
"	219x16	ml.	14,420	410,30	5.917
Bare de alamă		kg.	59,950	40,0	2.398
Țeavă alamă	Ø8x1,8	kg.	16	70,00	1.120
"	Ø24x1	"	556,5	51,00	28.382
Bare de cupru	15x5	"	85	63	5.355
"	130x5	"	36	61	2.196
"	31,5	"	11,2	61	683
"	45x10	"	450	61	27.450
Rulmenți 3517	22.217	buc.	46	260	11.960
3517 K	22.217 K	"	6	273	1.638
3611 K	22.311 K	"	4	210	840
22.315	"	"	10	300	3.000
3.618 K	22.318	"	30	478	14.340
6010	"	"	85	38	3.230
6011	"	"	75	43	3.225
6012	"	"	64	48	3.072
6013	"	"	34	54	1.836
6014	"	"	81	60	4.860
6019	"	"	40	100	4.000
6030	"	"	18	470	8.460
6218	"	"	12	130	1.560
6222	"	"	9	260	2.340
6224	"	"	15	320	4.800
6300	"	"	125	16	2.000
6318	"	"	4	190	760
21308	"	"	6	130	780
29322	"	"	8	900	7.200
29412	"	"	4	600	2.400
30207	"	"	288	30	8.640
P5—30215	"	"	18	195	3.510
30310	"	"	19	58	1.102
32217	"	"	21	113	2.373
32220	"	"	5	210	1.050
7526	"	"	7	450	3.150
8132	"	"	8	300	2.400
8136	"	"	115	445	51.175
8204	"	"	250	20	5.000
8224	"	"	11	240	2.640
8226	"	"	6	300	1.800

Important

Unitățile socialiste din întreaga țară care sînt interesate de oferta prezentată de colectivul bucureștean, pot transmite comenzi ferme la următoarea adresă:

— Întreprinderea de pompe — str. Ziduri Moși nr. 25, sectorul 3 — București

În ordinea sosirii comenzilor și în funcție de cererea beneficiarilor, ofertanta poate expedia produsele la adresele indicate.

Relații suplimentare, la telefon nr 355000 — interior serviciul de aprovizionare.

Asigurându-i de o colaborare ireproșabilă, I.P.B. își așteaptă prezumtivii beneficiari.

Vasile BAȘA
Emil GEORGESCU

ÎNTEPRINDEREA DE TRICOTAJE MOLDOVA — IAȘI

prezintă ultimele noutăți

Pentru o fabrică cu producție de utilitate imediată și care se adresează publicului larg, magazinul de prezentare constituie o adevărată carte de vizită, mult mai convingătoare decât cataloagele și orice altă descriere a produselor. Introduse în circuitul comercial, mîngiate și admirate de oameni, mărfurile par a căpăta viață, culorile sînt mai atrăgătoare, țesătura mai catifelată, înțregul lor aspect mai seducător.

La fel se petrec lucrurile și în magazinul de prezentare al Întreprinderii de tricotaje Moldova din Iași, str. Cuza Vodă nr. 451, magazin dominat de emblema cunoscută și îndrăgită a acestei industrii frunțoase.

Între standurile cu țesături și confecții pentru toate vîrstele și sezoanele afluesc cumpărătorii, astfel că e un moment prielnic să aflăm preferințele publicului, atras de noutăți, de frumusețea produselor, de paleta lor cromatică.

— **Încotro se îndreaptă preferințele cumpărătorilor?**

— În primul rînd spre lenjeria de corp. Fabrica produce un sortiment bogat de lenjerie de corp, fie simplă, fie imprimată.

Lenjeria de bumbac rezistentă, se spală foarte bine și are un aspect plăcut. De pildă, sînt mult căutate maieurile, flanelele de corp, bluzele, în cele mai variate culori, pentru adulți și copii. De asemenea, articolele de sport: treninguri de bumbac și poliester, tricouri, slipuri, toate într-o gamă variată ca model și culoare.

Bărbații caută mai ales cămăși, cu croială modernă, cu preferințe pentru poliester texturat; femeile își manifestă preferințele pentru jachete P.N.A., lansate în modele elegante și pentru costumele de poliester. Un frumos succes obține gama de pantaloni pentru copii și femei.

Astfel, magazinul de lingă mînăstirea Golia e un demn reprezentant al talentului și hărniciei miiilor de femei care lucrează în fabrica din platforma industrială, str. Tușora 2 A și în unitatea din Păcurari 115, oferind atît pieței interne cît și la export produse atît de prețuite. Un simplu popas în cadrul secției de creație a întreprinderii convinge că întreaga producție e îndelung elaborată și cîntărită din toate punctele de vedere înainte de a fi lansată. Pe aici au trecut tri-

cotul de bumbac buclă (heunkel-plus) din care se confecționează cămăși bărbătești în diverse culori și modele, cu guler cu inserție; gama articolelor tricotate din fire de bumbac în amestec cu P.N.A. pentru producerea lenjeriei de corp cu tușeu plăcut și rezistență deosebită la purtare...

Prima grijă a specialiștilor de la „Moldova” e să producă articole durabile și care să se muleze pe corp fără a jena. Un tricou de sportiv sau un trening care n-ar fi comode s-ar dovedi nepractic. La fel și lenjeria de corp. Or, pentru a asigura această comoditate, materialul trebuie finisat cu o grijă deosebită și supus tuturor probelor. De aceea, NOUL pentru Întreprinderea „Moldova” Iași înseamnă în primul rînd căile de îmbunătățire a produselor ca rezistență și purtabilitate și apoi cele privind aspectul exterior.

Cele mai noi produse cu emblema „Moldova”

Dintre produsele noi, de sezon, lansate de această întreprindere, să le cităm pe cele mai reprezentative.

— Hanoracul cu glugă, cu sau fără fermoar, pen-

tru adulți și copii, confecționat din tricou plușat, într-o gamă variată de culori. E o haină practică pentru toamnă și primăvară, îndeoșbi pentru sport și turism. Acest produs este solicitat mult și de către piața externă, fiind exportat în Europa, Statele Unite, Canada.

— Treninguri pentru copii, confecționate din tricouri plușate, din fire tip bumbac sau sintetice, avînd diferite garnituri în culori contrast. E o îmbrăcăminte foarte practică pentru copii, și elevi, în special pentru joacă, antrenamente sportive, excursii.

— Bluze pentru femei, confecționate din tricou din fire acrilice, imprimate cu modele variate. Sînt moderne, plăcute la purtat, avînd și o bună stabilitate dimensională la spălat și purtat.

Toate produsele cu emblema Întreprinderii „Moldova” Iași se găsesc cu predilecție în magazinul de prezentare dar și pe întreaga rețea a comerțului de stat din țară. Cumpărați-le cu toată încrederea și veți deveni clienții credincioși al Întreprinderii de tricotaje „Moldova” Iași.

COOPERATIVA DE CONSUM

A JUDEȚULUI IAȘI

în întîmpinarea exigențelor publicului consumator

„Ce plăcut e iarna cînd pe drumuri ninse / Întîlnești o casă cu lumini aprinse”, a exclamat Topîrcceanu, vînatîr ca și Sadoveanu și deci drumetș din plăcere. Tradiționala ospitalitate românească de a avea ușile deschise musafirilor s-a transferat în zilele noastre și în atmosfera caldă a localurilor pe care Cooperativa de consum a jud. Iași le-a amenajat în localități și la anumite răs-cruce de drumuri, acolo unde călătorul simte nevoia unui popas. Și dacă localurile noi din orașe se integrează în ambianța localității, găsindu-și locul în solicitările clientelei, cele care preiau o tradiție au

datoria să o ridice în strălucirea contemporană, aducînd-o în actualitate cu toate caracterele valorice ce i-au creat faima. De aceea, atunci cînd întreprinderea județeană înființează un asemenea local, care, atît prin amplasare cît și prin denumire, preia ceva din tradiția istorică sau literară, se procedează cu multă grijă pentru respectarea acelor date venite din vreme, dar în același timp urmărindu-se încadrarea în cerințele moderne. E vorba aici de îmbinarea chibzuită a elementelor ce evocă o anumită epocă, în stilul arhitectonic, în decorația interioară, mobilier etc. și exigențele vieții moderne.

În general, specialiștii din cadrul Cooperativei de consum — Iași au dovedit simț al măsurii și gust pentru frumos în amenajarea unor astfel de localuri. Astfel, pentru a nu descrie întreaga rețea, e desult să ne oprim asupra celui mai tînăr dintre locurile de popas și agrement

oferite de această rețea, anume Hanul Răreșoia, întrucît el cumulează calitățile tuturor. E vorba de integrarea arhitecturală în ambianța orașului și de punere în valoare a unor resurse locale, iar în paralel grija de a preîntîmpina exigențele turiștilor care fac popas la Hîrlău.

La Hanul „Răreșoia”

Cu puțin timp în urmă în orașul Hîrlău, a fost dat în folosință una dintre cele mai frumoase unități turistice din județul Iași — „Hanul Răreșoia”.

Elementele inedite ale construcției (operă a unui colectiv de proiectanți ieșeni), confortul deosebit al spațiului de cazare și de servire, personalul calificat de care dispune unitatea, toate fac din această unitate un loc foarte vizitat atît de către turiști cît și de locuitorii orașului.

Veți savura aici tradiționalele preparate de bucătărie moldovenească și minunatele vinuri din podgoria Cotnarilor. Cele a-

proape 400 de locuri la mese în restaurant, cramă, braserie și cofetărie, cele 55 de locuri de cazare precum și o serie de servicii, asigură satisfacerea oricărei exigențe. În apropiere se află monumente istorice de valoare recunoscută: Biserica Petru Rareș — ruinele Curții Domnești, biserică Sf. Gheorghe, etc.

Amatori de drumeție și frumos, includeți în itinerarul dumneavoastră vizitarea acestor locuri și nu pierdeți prilejul de a face un popas la „Hanul Răreșoia”.

Sînteți așteptați cu plăcere.

ÎNȚEPRINDERE DE TRANSPORTURI AUTO IAȘI

realizări la zi și perspective de viitor

Intrucât pentru civilizație mișcarea e o stare de necesitate, ni se pare firesc avântul luat în ultimii ani de către mijloacele auto, ele concurând serios calea ferată și traficul aerian. O exemplificare în această privință ne-o poate oferi Întreprinderea de transporturi auto — Iași, unitate ce execută o serie de variate servicii publice și care au devenit necesare bunului mers al vieții asemeni hranei, îmbrăcăminte și locuinței. Să ne punem o simplă întrebare: care dintre noi și în câte zile nu recurgem într-o formă sau alta la bunele servicii ale I.T.A. — Iași? Despre ce e vorba?

În primul rând, transporturile de mărfuri ca produse finite pe rețeaua întregului județ și în restul țării, deservind fabrici pe de o parte și unități comerciale pe de alta. Peste 1300 de mașini asigură această circulație pe arterele județene și circa 4—500 efectuează lunar transporturi de cursă lungă pe întregul teritoriu al țării. E vorba de legătura industrie-comerț ca și de aprovizionarea industriei cu materie primă, deci servicii vitale pentru circulația produselor. În această direcție, tehnica modernă recomandă containerizarea și chiar transcontaneizarea, imbinare operativă cu calea ferată. De asemenea, transportul paletizat. Pentru asemenea transporturi, unitatea dispune zilnic de 23—30 de capacități la baza din Socola. De asemenea, pentru transporturile în containere și postale dispun de mijloace bazele din Păcurari — Iași și din Pașcani.

Aceste mijloace puternice și care circulă cu precizie de ceasornic cer autobuze bine dotate, așa cum sînt cele din Aurel Vlaicu și Holboca, adevărate cetăți auto în care se efectuează atât întreținerea cit și reparațiile curente. E vorba de construcții moderne sau modernizate, dotate cu utilaj corespunzător și încadrate cu specialiști de înaltă clasă. Întregul colectiv al întreprinderii e convins că pe de o parte întreținerea drumului iar pe de alta grija pentru starea mașinii după fiecare cursă sînt elementele ce contribuie la prelungirea existenței mijloacelor auto. De aceea, mecanicii și conducătorii auto de la I.T.A. — Iași sînt atît de atenți cu mașiniile lor, dovedind atașament față de parcul unității. Și tot de aceea, folosim prilejul pentru a atrage atenția conducătorilor comunale de petrecere I.T.A. să contribuie la... sănătatea utilajelor prin grija arătată drumurilor. În felul acesta, întreprinderea poate deservi cit mai bine rețeaua, iar locuitorii beneficiază de legături eficiente cu orașele și stațiile de cale ferată. E vorba de o colaborare în folosul ambelor părți.

Un alt aspect al activității acestei întreprinderi îl constituie munca celor vreo 500 de autobasculante care satisfac în primul rînd necesitățile trusturilor de construcție, transportîndu-le materiale pe șantiere. Nu există stradă în Iași, Pașcani, Hîrlău și nici șosea din județ pe care să nu te încrucești cu aceste basculante încărcate ce țes căile

șantiierelor, asigurînd materia primă pentru constructori. De menționat că atît autocamioanele de transport cit și basculantele pot fi solicitate de orice client care are plan operativ.

Urmează sectorul cel mai pretențios și anume transportul de persoane. Pentru deservirea întinsei rețele, unitatea dispune de trei autobaze: Iași, Pașcani, Hîrlău. Parcul de circa 200 autobuze deserveste o rețea ramificată asemenea sistemului vascular, asigurînd curse regulate după un orar bine chibzuit și cunoscut de toată lumea ca și mersul trenurilor. E vorba de peste 400 curse realizate zilnic, datorită cărora orașele primesc din cele mai îndepărtate comune brațe de muncă și locuitorii satelor au legături permanente cu centrul județean. Lor li se adaugă cursele de pe trasee lungi, interjudețene, datorită cărora putem ajunge rapid și comod oriunde dorim, inclusiv în stațiile balneare și climatice.

În felul acesta, autobuzul a devenit o necesitate stringentă, el pătrunzînd astăzi în cel mai excentric cătun și totodată, „mîncînd” sutele de km. pînă la Brașov, Lacul Roșu, Suceava, Galați, Bacău, Dorohoi etc.

Privind spre viitor

Bazați tocmai pe aceste considerente, am stat de vorbă cu colectivul de conducere al unității, colectiv format din tovarășii Mihai Pintilie, director, ing. Mihai Nea-

gu și ing. Adrian Luca, directori adjuncți și Gh. Pașa, contabil șef.

— **Caro sînt preocupările la I.T.A. Iași privind sarcinile viitoare?**

— Bineînțeles, o deservire promptă și în condiții optime atît în ceea ce privește transportul de călători cit și cel de mărfuri sau materii prime.

În privința curselor de călători, le dorim cit mai confortabile, deci fără suprasarcină și fără condiții grele ce dau întreprinderii probleme, fie legate de starea drumurilor, fie de cea a mașinilor „îmbătrinite” înainte de vreme. Odată cu dotarea parcului cu mașini asimilate de mare capacitate, înzestrate cu motoare Diesel, desigur că viteza și confortul vor spori. Avem prevăzută extinderea rețelei intercomunale spre a preîntîmpina solicitările satelor, dar ea depinde de întreprinderea drumurilor și amenajarea la capăt de linii a unor puncte de cazare pentru personalul deservent și de parcare pentru mașini. Odată cu rezolvarea acestei probleme, prin sprijinul comunelor și a comandamentului județean, toate satele din județ vor avea siguranța legăturii cu celelalte localități.

— **Vreo veste pentru Iași?**

— Două: extinderea și modernizarea Autogării din str. Zugravi. Aceasta va înlătura o serie de greutăți privind perioanele de plecare, serviciile din autogară și, în general, aspectul activității noastre.

Așadar, Întreprinderea de transporturi auto Iași intră în noul cincinal cu perspective dintre cele mai promițătoare.

AUTOBAZA N. I. IAȘI

FABRICA MIXTĂ DE INDUSTRIE LOCALĂ VATRA DORNEI

Iată o întreprindere care, dezvoltîndu-se impetuos, începe să fie cunoscută și în afara județului Suceava, atît prin produsele ce circulație pe plan național și chiar peste hotare cit și prin bunele servicii oferite celor care vin în Țara de Sus, spre a admira frumusețea locurilor, valorile artistice dintre obține și firea ospitalieră a oamenilor.

Astfel, reținem o veste bună pentru automobiliști:

Stația Autoservice.

din Vatra Dornei, str. Transilvaniei nr. 137, intrată de curînd în exploatare, dispune de o aparatură modernă și execută prompt și înapoișabil:

— revizii, lucrări mecanice de orice fel, lucrări de tinichigerie și vopsitorie tratate cu instalații infraroșii pentru uscare;

— lucrări de testare electronică a tuturor instalațiilor motorului;

— controlul și reglarea tuturor unghiurilor direcției cu aparate optice;

— controlul dinamic a roților, încercarea instalației de frînare și identificarea coeficientului de aderență a roților;

— schimbări de ulei și gresări, spălări generale cu șampon, încărcarea rapidă a acumulatorilor descărcați etc.

Colectivul Stației Autoservice vă asigură că a reușit să scurteze timpul de executare a asistenței tehnice și reparațiilor. Deci, în trecere prin Vatra Dornei, profitați de serviciile unității din str. Transilvaniei 137.

Pentru florile noastre

O veste care va bucura pe toți iubitorii de flori, pe toate gospodinele ce sînt la înfrumusețarea vegetală a locuinței lor: Fabrica mixtă de industrie locală Vatra Dornei a pus în comerț **Turbă pentru flori**, un îngrășămint complex de natură vegetală format prin procesul de carbonizare a plantelor sub apă, ferite de contactul cu aerul. Turba conține toate elementele nutritive necesare pentru toate plantele floricole (azot, fosfor, potasiu, fier etc.).

Poate fi utilizată la toate florile din ghivece, cit și la cele cultivate direct pe sol (în sere), turba amestecîndu-se cu pămîntul de grădiniță în proporția: **două părți pămînt și trei turbă**, calculat la volum, sau o parte pămînt, o parte turbă. În felul acesta se obține un amestec permeabil pentru aer și apă și care păstrează atît substanțele nutritive cit și umezala necesare dezvoltării vegetale. Florile cultivate în acest pămînt se dezvoltă excepțional, singura grijă fiind a le uda atît cit amestecul reține apă, deci fără a curge din ghiveci.

Prețul cu amănuntul e de 5,50 lei pachetul. **Turba pentru flori** cu marea fabricii din Vatra Dornei poate fi procurată de la orice magazin în care se desfac flori în orașul Dvs. Prin utilizarea acestui îngrășămint excepțional vă asigurați plante decorative viguroase și flori frumoase așa cum numai în aerul pur de la Vatra Dornei pot fi admirate.

Întreprinderea de utilaje, piese de schimb Suceava

Materiale disponibile la 1 decembrie 1975

Ca urmare a preocupării permanente privind redimensionarea stocurilor de materiale și menținerea unui echilibru între baza materială și sarcinile de producție în curs, ca și pentru exercițiul viitor, colectivul de conducere al Întreprinderii de utilaje, piese schimb — Suceava urmărește creșterea coeficienților de rentabilitate pe ansamblu și prin înlăturarea imobilizărilor financiare. Prin o serie de măsuri eficiente, acest colectiv realizează accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante pro-

prii, valorificarea la maximum a potențialului de care dispune și totodată redarea în circuit național a materialelor aflate în stoc supranormativ.

Ca o exemplificare a acestor preocupări pentru evitarea imobilizărilor, întreprinderea anunță ca disponibile per 1 decembrie 1975 următoarele materiale, urmînd ca cei interesați să se adreseze direct Întreprinderii de utilaje, piese schimb Suceava — Serv. Aprovizionării, din Calea Unirii nr. 27 (telefon 17295):

Denumirea materialului	Nr. buc.	Denumirea materialului	Nr. buc.
Rulment seria 1217 K	142	Rulment seria 6322	36
" 1222. K	10	" 6324—324	19
" 2216	26	" 6412—412	20
" 2314	34	" 22224.	4
" 3214	9	" 22228. K	25
" 3216	27	" 22219	12
" 3316	8	" 22219. K	10
" 6014—114	55	" 22319. K	4
" 6022	30	" 22320. K	15
" 6028	44	" 22322	10
" 6222	2	" 22332 K	5
" 6219	14	" 22338	2
" 6320	3		

Denumirea materialului	Nr. buc.	Denumirea materialului	Nr. buc.
Rulment	30213	82	Mot. el. 0,63.0,75
" 32044—2007144	7	" × 150×3000	2
" 32316	12	Idem 0,37×1000	13
" 32320	3	Idem 0,55×1500	35
" 51136	8	Idem 0,75×1000	5
" 51209—8209	117	Idem 1,1×1000	2
" 51224	18	Idem 1,1×1000	36
" 51226—8226	71	Idem 1,1×1500	7
" 51228	16	Idem 1,5×1000	67
" 51332	4	Idem 2,2×750	11
" 51336	42	Idem 2,2×1000	18
" 31405—8406	357	Idem 2,2×1500	37
" 7815	66	Mot. N 132 S6	
" 67207	20	neflansate 3×1000	17
" 67513	28	Mot. FA 100 L 4	
" 67714	10	flansat 3×1500	17
" 234418	6	Mot. N 132. N. S 6	
" 99413	14	flansat 4×1000	1
" N. 218	52	Mot. 80×1000 flanș.	1
" NN. 3012 K	40	Curele 500×38×25	27
" NN 3017KP51	11	Flux sudură	18009
" NN 3022K	6	Înterupătoare	23
" NN 3032 KP51	11	Patroane MPR-400	197
" NN3034KP51	3	Plăcuțe HG. 201 B 8	1217
" NN3040KP51	3	HS. 10 B 5	2545
" NN 3056 KP52	5	HS. 02. C 8	6612
" NU 215	40	Pietre poliz.	
" NU 228	22	350×30/5×90	411
" NJ 2316	45	Oale grafit Ø300	2
" NJ 2320	14	Oale grafit Ø500	3
" NV 317	4	Plachete pt. mase-	
" NF 2226	24	lote	7100
" N 72316	11	Suporți	11448
" NN 4074	10		

ÎNTRERPRINDEREA MOLDOPLAST IAȘI

și magazinul de prezentare și desfacere

Marea uzină de prelucrare mase plastice din inima zonei industriale a Iașului împlinește 12 ani de activitate și poate fi considerată o întreprindere matură, ale cărei produse sînt apreciate atît în țară cît și peste hotare. Creșterile anuale ale producției, precum și cele ale numărului de sortimente, ilustrează o experiență bogată și puterea de autodepășire a colectivului. Aflate în plin proces de modernizare și sistematizare, tehnologiile de fabricație aplicate prezintă soluții din cele mai moderne, ultimul nivel al tehnicii mondiale. Astfel, în ultimul timp lista sortimentelor și-a adăugat:

- plăci din PVC dur, plane, extrase în grosimi de la 1—6 mm șagrenate superficial și adînc sau cașerate în folii de imitații furnir;
- plăci din polistiren și ABS șagrenate sau cașerate;
- noi modele de covoare din PVC imprimare.

Comitetul oamenilor muncii din întreprindere s-a preocupat în mod permanent de diversificarea producției și sporul calitativ, mai ales privind sortimentele mai noi și cele solicitate de alte industrii ca: profil ghidaj glisieră tip II pentru industria de mobilă; 6 tipodimensiuni de tuburi din polietilenă de înaltă densitate pentru industria de medicamente; două tipodimensiuni țevi PVC utilizate în industria fibrelor sintetice la capsule de bobinare; profil jgheab din PVC dur destinat tablourilor de comandă și automatizare în industria electrotehnică; folie calandrată pe bază de amestec PVC și BAS; folie

vacuumabilă transparentă pentru industria de medicamente și cosmetică și altele. De asemenea, a fost lansată o nouă serie de recipienți din polietilenă de înaltă rezistență, cu capacitate de 60—100 l. Folosirea unor matrițe modulate permite oferirea de recipienți cu diferite deschideri ale gurilor de evacuare, prezentînd totodată îmbunătățiri de manipulare. Recomandați în special pentru depozitarea și transportul produselor viscoase și pulverulente, acești recipienți pot fi utilizați cu foarte bune rezultate la depozitarea și conservarea produselor le-gumicole. Îmbinarea gurii de umplere cu capacul permite o etanșare superioară față de recipienții fabricați anterior. Asigurarea închiderii se face printr-un colier sistem brățară.

De remarcat intrarea în fabricație a unui nou tip de granule dure pe bază de policlorură de vinil după o rețetă originală stabilită de punctul de cercetare și anume „Granule dure pentru suflat sticlă” și care prezintă caracteristici certe; grad înalt de transparență, rezistență deosebită la șoc, punct de înmuiere și stabilitatea termică ridicată. Noul tip de granule poate fi obținut în diverse sortimente; de asemenea, gama de tuburi PVC plastificate, armate cu fire poliesterice, și utilizate în industrie și agricultură pentru transportul fluidelor sub presiune, racorduri pneumatice, racorduri hidraulice, manșoane de izolare. Aceste tuburi sînt recomandate pentru presiunea de lucru 4 kgf/cm² și avînd o pre-

siune de plesnire de peste 10 kgf/cm².

Tuburile din PVC plastificate armate înlocuiesc cu succes tuburile de cauciuc. Fiînd obținute din material transparent, permit observarea circulației lichidului. Procesul lor de îmbătrînire este foarte lent, au o flexibilitate ridicată și pot fi manipulate cu ușurință.

Considerate la început o curiozitate, ca orice produs cu proprietăți noi, masele plastice au pătruns cu o repeziciune uluitoare în viața noastră, dovedindu-se în scurt timp indispensabile. La această oră nu există gospodărie, instituție sau întreprindere care să nu apeleze la serviciile produselor realizate în marea uzină din zona industrială a Iașului. Spre a ne da scama de locul pe care îl ocupă astăzi masele plastice în deservirea vieții și cîte se pot realiza din ele, e deosebit de edificator un singur popas în magazinul Moldoplast din str. Vasile Alecsandri, acolo unde sînt prezentate și desfăcute articole oferite de către întreprinderea de prelucrare mase plastice — Iași.

Noul magazin ne propune o insolită ipostază a universului casnic, totul fiind aici realizat din mase plastice. În acest domeniu totul pare uimitor de vast. Astfel, Moldoplast ne oferă:

- dale și covoare din policlorură de vinil imprimate sau neimprimare în diverse culori și modele;
- țevi și tuburi din

PVC pentru instalații electrice, aducții de apă;

- plăci din polistiren;
- punji din polietilenă imprimate și neimprimare;
- sacoșe din polietilenă cu miner stanțat, imprimate în 1—4 culori;
- folii din polietilenă;
- folii din policlorură de vinil în diverse șagrene și culori;
- tuburi PVC plastificate armate cu fire poliesterice;
- recipienți din polietilenă cu capacitate de 17 litri la 200 litri;
- bărci din material plastic;
- diverse articole de uz casnic.

Un articol nou și care va fi mult solicitat e placa ondulată pentru construcții, dimensiuni 1.550—2.090—1,3 mm.

Cît privește varietatea articolelor mari și mici, spre a ilustra gama produselor, să cităm:

- jucării pentru cei mici;
- servicii de cafea, pahare etc.;
- compotiere, platouri;
- perii de toate felurile, de la peria de unghii pînă la cea de curățat autoturismul;
- fîraș, lighean, săpunieră și tot necesarul gospodinei;
- coș de hîrtii, ustensile de birou;
- instalații sanitare.

Trecînd prin magazin vă veți convinge de aportul maselor plastice în viața de toate zilele. Prin el veți face astfel cunoștință cu marea uzină, cea care datorită hărniciei și priceperii oamenilor săi trimite în magazinul din centrul orașului produse atît de apreciate.

